პროლეტარეგო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოების ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК и ТК КП ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 36-ე წელი № 169 (10255) | სამშაბათი, 19 ივლისი, 1955 წ. | ფასი 20 კაპ.

„მიჩნეულ იქნას პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანიზაციების უმნიშვნელოვანეს ამოცანად მრეწველობის დარგში წარმოების ტექნიკური დონის ყოველი ღონისძიებით ამაღლება სახალხო-სამეურნეო გეგმის შესრულების უზრუნველყოფასთან ერთად. ამ ამოცანის გადაწყვეტის ძირითადი პირობა უნდა იყოს ტექნიკური გაუმჯობესების ტემპის მკვეთრი გაძლიერება მრეწველობის ყველა დარგში საწარმოო პროცესების ელექტროფიკაციის, კომპლექსური მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის, დიდი წარმადობის ფასიანი ნახევრების, მანქანებისა და აპარატების დანერგვის, წარმოების ტექნოლოგიის განუწყვეტელი გაუმჯობესების, ატომის ენერგიის მშვიდობიანი მიზნით გამოყენების ბაზაზე“.

(საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის დადგენილებიდან).

მრეწველობის შემდგომი აღმავლობის, ტექნიკური პროგრესისა და წარმოების ორგანიზაციის გაუმჯობესების ამოცანების შესახებ*)

ამხანაგ ნ. ა. ბულგანინის მოხსენება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე 1955 წლის 4 ივლისს

მოწინავე გამოცდილების გავრცელების საქმეში ჩვენ ჯერ კიდევ ბევრი ხმაური და ფორმალიზმი გვაქვს. მაგალითად, საწარმოებში იმართება წარმოების მოწინავეთა ლექციები. კარგი საქმეა, მაგრამ მისი ორგანიზაცია ხშირად არაფრად არ ვარგა. მოუყრიან თავს, ამბობდა მრეწველობის მუშაკთა თათბირზე ამხ. ლუპანდინი, ერთ აუდიტორიაში ინჟინერებს, სხვადასხვა სპეციალობის მუშებს, მეტაბელეებს, ბუხჰალტრებს — მოდი და უკითხე ასეთ აუდიტორიას ლექცია სპეციალურ საწარმოო თემაზე.

ცხადია, ვერავითარ არსებით სარგებლობას ვერ მოიტანს მოწინავე გამოცდილების ასეთი წმინდა ფორმალური გავრცელება. ყველგან ისე უნდა მოეწყოს საქმე, რომ წარმოების მოწინავეებს შეეძლოთ უშუალოდ სამუშაო ადგილზე, საამქროში, საწარმოში გაუზიარონ თავიანთი გამოცდილება სხვა მუშებს.

შრომის მაღალი ნაყოფიერების მიღწევისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს მუშათა ტექნიკური მომზადების, კულტურისა და განათლების დონეს. ამ დარგში, როგორც ცნობილია, სპჭოთა კავშირში უდიდესი მუშაობაა გაწეული.

ჯერ კიდევ 1952 წლის დამდეგისათვის ყველა სამრეწველო მუშის ნახევარზე მეტს სულ ცოტა საშუალო სკოლის ხუთი-ექვსი კლასის განათლება ჰქონდა. მეტმა წილმა მუშებმა ომისშემდგომ წლებში სპეციალური და ზოგადი განათლების მომზადება მიიღეს საწარმოთა სხვადასხვა კურსებზე და საწარმოო-ტექნიკურ სკოლებში. იმასთან დაკავშირებით, რომ მნიშვნელოვნად იზრდება რიცხვი ახალგაზრდობისა, რომელიც ათწლიან სკოლას ამთავრებს, ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასს ყოველწლიურად ემატება შევსება — საშუალო განათლების მქონე პირები. ახალგაზრდა მუშათა ეს კადრები, რომლებსაც კარგი ზოგადსაგანმანათლებლო მომზადება აქვთ, დიდ ღირებულებას წარმოადგენენ ჩვენი მრეწველობისათვის.

ხუთწლედების მანძილზე მკვეთრად შეიცვალა მუშათა შემადგენლობა კვალიფიკაციის მიხედვით, მნიშვნელოვნად გაიზარდა მაღალკვალიფიციურ მუშათა ხვედრითი წონა, რომლებსაც უნარი შესწევთ აკეთონ თანამედროვე რთული მანქანები და უზრუნველყონ ასეთი მანქანების სათანადო მომსახურება.

მაგრამ, როგორც უკვე ვთქვით, ტექნიკა ერთ ადგილზე კი არ დგას, არამედ გახუნყვეტლივ უმჯობესდება და ამიტომ უნდა ამაღლდეს მუშათა კვალიფიკაცია.

სხვადასხვა კურსებზე და სკოლებში, აგრეთვე უშუალოდ წარმოებაში ინდივიდუალური და ბრიგადული სწავლების გზით მარტო სამრეწველო სამინისტროთა სისტემაში ჩვენში ყოველწლიურად ამზადებენ 1 მილიონ 200 ათასამდე მუშას და კვალიფიკაციას იმაღლებს 2 მილიონზე მეტი მუშა. მუშათა მომზადებასა და გადამზადებაზე სახელმწიფო ყოველწლიურად ხარჯავს ორ მილიარდამდე მანეთს.

მაგრამ მუშათა სწავლების ხარისხი ბევრ შემთხვევაში დაბალია. სასწავლო პროგრამები და მომზადებისა და გადამზადების მეთოდები მნიშვნელოვანწილად მოძველდა, ისინი ვერ ასახავენ იმ ცვლილებებს, რომლებიც ამ უკანასკნელ წლებში ტექნიკასა და წარმოების ტექნოლოგიაში მოხდა, ჯეროვნად ვერ ითვალისწინებენ წარმოების მოწინავეთა და ნოვატორთა მიღწევებს.

საჭიროა მნიშვნელოვნად გავაუმჯობესოთ მუშათა საწარმოო სწავლების ხარისხი, უზრუნველვყოთ სკოლები და კურსები კვალიფიციური მასწავლებლებით, პირველხარისხოვანი მოწყობილობით, კარგი სასწავლო სახელმძღვანელოებით.

საწარმოებში შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესება შეიცავს შრომის ნაყოფიერების ზრდის დიდ რეზერვებს. ამას მოწმობს თუნდაც ის ფაქტი, რომ 1954 წელს მრეწველობაში სამუშაო დროის დანაკარგმა შეადგინა 40 მილიონ კაც-დღეზე მეტი, აქედან მოცდენასთან დაკავშირებით — 18 მილიონი კაც-დღე. ამავე დროს საზეგანაკვეთო მუშაობამ შეადგინა 11 მილიონი კაც-დღე. სამუშაო დროის დანაკარგის გამო 1954 წელს სახელმწიფოს დააკლდა ათ მილიარდ მანეთისაზე მეტი პროდუქცია. აქედან ჩანს, რამდენად დიდმნიშვნელოვანი და აქტუალურია შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების საკითხი.

მრეწველობის მუშაობის ერთ-ერთი არსებითი ნაკლი, რომელიც აფერხებს შრომის ნაყოფიერების ზრდას, არის შრომის დანორმვის არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა და ხელფასის მოუწესრიგებლობა.

მთელი რიგი დარგების საწარმოებში ფართოდ იყენებენ გამომუშავების ეგრეთწოდებულ საცდელ-სტატისტიკურ ნორმებს, რომლებიც შეადგენენ ყველა ნორმათა 50-მდე პროცენტს, ხოლო მანქანათმშენებლობის ბევრ ქარხანაში — 70-85 პროცენტს. ეს ნორმები არ ასახავენ ტექნიკის, ტექნოლოგიის, წარმოების ორგანიზაციის მიუწეულ დონეს და ამიტომ აღნიშნულ ნორმებს მნიშვნელოვანი გადაჭარბებით ასრულებს მუშათა დიდი უმრავლესობა, მაშინ როცა შრომის ნაყოფიერების გადიდების დავალებანი ბევრ შემთხვევაში შეუსრულებელი რჩება.

შრომის დანორმვაში ჯეროვანი წესრიგის დამყარებას ხელს უშლის მთელი რიგი წლების მანძილზე შექმნილი შეუსაბამობა არსებულ სატარიფო განაკვეთებსა და მუშათა ფაქტიურ ხელფასს შორის. მუშათა საშუალო ფულადი ხელფასი მრეწველობაში ომამდელ პერიოდთან შედარებით ერთიორად და მეტად გადიდდა, მაშინ როცა სატარიფო განაკვეთები გადიდდა უმნიშვნელოდ, რის შედეგად სატარიფო განაკვეთის ხვედრითი წონა ხელფასში მკვეთრად შემცირდა. იმისათვის, რომ შეამცირონ განსხვავება მუშათა ფაქტიურ ხელფასსა და სატარიფო განაკვეთებს შორის, საწარმოებში აწესებენ გამომუშავების შემცირებულ ნორმებს. ამრიგად, იქმნება არანორმალური მდგომარეობა, როცა ბევრ შემთხვევაში საწარმოო-ტექნიკურ შესაძლებლობებზე დაფუძნებულ გამომუშავების ნორმათა შესრულების დონე კი არ განსაზღვრავს ხელფასის ოდენობას, არამედ, პირიქით, ხელფასს „უფარდებენ“ გამომუშავების ნორმებს. შრომის დანორმვის საკითხისადმი ასეთი, არსებითად, მომხმარებლური მიდგომა სერიოზულად აფერხებს შრომის ნაყოფიერების ზრდას.

ჩვენში მოქმედი სატარიფო სისტემა ვერ უზრუნველყოფს საჭირო განსხვავებას სხვადასხვა კვალიფიკაციის მუშათა შრომის ანაზღაურებაში, აგრეთვე მძიმე პირობებში მომუშავეთა შრომის უფრო მაღალ ანაზღაურებას. ბევრ მუშას, განსაკუთრებით დროითს მუშებს, უწესებენ უფრო მაღალ თანრიგებს, ვიდრე ამას მოითხოვს სამუშაო, რომელსაც ისინი ასრულებენ, ხოლო სატარიფო განაკვეთების დაბალ თანრიგებს პრაქტიკულად თითქმის არ იყენებენ.

შეუწყნარებლად ფართოდ გავრცელდა სატარიფო განაკვეთებისა და ხელფასის სხვადასხვა შესწორებითი კოეფიციენტები და დანამატები, ყოველგვარი დამატებითი საზღაურები, რომლებიც არ ახდენენ უშუალო გავლენას შრომის ნაყოფიერებაზე. შრომის ანაზღაურების სისტემათა მრავალგვაროვნება და მათი ყოველგვარი დანამატები უაღრესად ართულებენ ხელფასის ანგარიშსწორებას, რის გამო შრომის ანაზღაურება ძნელად გასაგები ხდება მუშებისათვის, იგი იწვევს სხვადასხვაობას ანალოგიურ საწარმოთა და ერთგვაროვან პროფესიათა მუშაკების შრომის ანაზღაურებაში. მრეწველობის მუშაკთა თათბირზე მოიყვანეს ფაქტი, რომ ერთი და იგივე მუშა ერთნაირ სამუშაოზე თვეში იღებდა: ბარნაულში — 1.500 მანეთს, ხარკოვში — 700 მანეთს, ხოლო მინსკში გადასვლის შემდეგ იგი იღებდა 1.800 მანეთს.

გადაუდებელი ამოცანაა მუშახელის დენადობის ლიკვიდაცია, მუშათა მყარი კადრების შექმნა საწარმოებში და მშენებლობებზე. 1954 წელს მარტო საერთოსაკავშირო და საკავშირო-რესპუბლიკური სამრეწველო სამინისტროების (გარდა ხე-ტყის დამზადებისა) სამრეწველო საწარმოებში მიღებულ იქნა 2 მილიონ 923 ათასი მუშა, ხოლო წლის განმავლობაში სამუშაოდან წავიდა 2 მილიონ 802 ათასი მუშა, გარდა იმ მუშებისა, რომლებიც სხვა საწარმოებიდან გადაიყვანეს ორგანიზებული წესით. მშენებლობებზე იმავე წელს მიღებულ იქნა 1 მილიონ 771 ათასი მუშა, ხოლო სამუშაოდან წავიდა, გადაყვანილთა გარდა, 1 მილიონ 453 ათასი მუშა.

მუშათა დიდი დენადობის ერთ-ერთი მთავარი მიზეზია ის, რომ სამინისტროების ხელმძღვანელები და საწარმოთა დირექტორები ჯეროვნად არ ზრუნავენ, რათა მუშებს შეუქმნან ნორმალური საბინაო-საყოფაცხოვრებო პირობები. ბევრი მინისტრი არ აქცევს საჭირო ყურადღებას საბინაო მშენებლობის გეგმების შესრულებას, ივიწყებს რა, რომ მათი პირდაპირი მოვალეობაა იზრუნონ მუშების საყოფაცხოვრებო მოწყობაზე.

საჭიროა აღმოვფხვრათ ნაკლოვანებანი შრომის ორგანიზაციასა და დანორმვაში, მოვაწესრიგოთ ხელფასი, შემოვიღოთ მრეწველობაში მომუშავეთა ყველა კატეგორიისათვის შრომის ანაზღაურების ისეთი წესი, რომელიც სტიმულს მისცემს შრომის ნაყოფიერების გადიდებას, ახალი ტექნიკისა და ტექნოლოგიის დანერგვას წარმოებაში. ამასთან საჭიროა დავიყრდნოთ ლენინის მითითებებს იმის შესახებ, რომ ხელფასის სისტემა უნდა იყოს მარტივი და გასაგები, რომ თვითეული მუშა თვალნათლივ ხედავდეს კავშირს თავისი შრომის ნაყოფიერებასა და თავის ხელფასს შორის.

მთელ ამ დიდ საქმეში დიდმნიშვნელოვანი როლი უნდა შეასრულოს ამას წინათ შექმნილმა შრომისა და ხელფასის საკითხთა სახელმწიფო კომიტეტმა, რომელსაც მეთაურობს ამხ. ლ. მ. კაგანოვიჩი. მაგრამ ამ ორგანოს შექმნა მინისტრებსა და საწარმოთა და მშენებლობათა ხელმძღვანელებს არ ათავისუფლებს მათი მოვალეობისაგან შრომის დანორმვის, ხელფასის მოწესრიგებისა და საწარმოებში შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების საქმეში.

შრომის ნაყოფიერების გადიდების მძლავრი ბერკეტია სოციალისტური შეჯიბრება. ლენინი აღნიშნავდა, რომ სოციალიზმი, რომელმაც შრომა გაათავისუფლა ექსპლოატაციის უღლისაგან, პირველად ქმნის შესაძლებლობას, რომ გავაჩაღოთ შეჯიბრება ჭეშმარიტად მასობრივი მასშტაბით, ჩავაბათ მშრომელთა დიდი უმრავლესობა შემოქმედებითს მუშაობაში წარმოების გაუმჯობესებლად. შეჯიბრება სოციალიზმის დროს არის ის მუდმივმოქმედი ძალა, რომელიც წინ სწევს ტექნიკას და წარმოების ორგანიზაციას, ამსხვრევს შრომის ნაყოფიერების ჩამორჩენილ ნორმებს და ქმნის ახალ პროგრესულ ნორმებს.

საჭიროა უფრო ფართოდ გავაჩაღოთ სოციალისტური შეჯიბრება მუშებში, ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკებსა და მოსამსახურეებში, ყოველი ღონისძიებით დავუჭიროთ მხარი წარმოების მოწინავეთა და ნოვატორთა ინიციატივას, უფრო გულმოდგინედ გავავრცელოთ მათი გამოცდილება, რათა წარმოების მოწინავეთა მიღწევებს დაეუფლონ მთელი საწარმოები და მრეწველობის დარგები.

ამრიგად, ჩვენს მრეწველობაში შრომის ნაყოფიერების განუწყვეტელი და სწრაფი აღმავლობისათვის საჭიროა ფართოდ დავნერგოთ წარმოებაში ახალი ტექნიკა, გავაუმჯობესოთ ტექნოლოგიური პროცესები, უკეთ გამოვიყენოთ არსებული ტექნიკა. ამასთან განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივაქციოთ ხელშემწყობი და დამხმარე სამუშაოების მექანიზაციას, კომპლექსური მექანიზაციის ფართოდ დანერგვას, რომელიც მოიცავს საწარმოო პროცესების ყველა რგოლს.

საჭიროა გავაუმჯობესოთ მუშათა მომზადება და მათი კვალიფიკაციის ამაღლება, მოვაწესრიგოთ შრომის დანორმვა და ორგანიზაცია საწარმოებში, თანმიმდევრულად განვახორციელოთ ლენინური პრინციპი მუშაკთა მატერიალური დაინტერესებისა მათი შრომის შედეგებით.

კაპიტალიზმთან ეკონომიური შეჯიბრების ამ ეტაპზე, როცა უახლოესი წლების განმავლობაში მკვეთრად უნდა გავადიდოთ შრომის ნაყოფიერება, ჩვენ უნდა მოვახდინოთ მასების შემოქმედებითი ინიციატივის მობილიზაცია ჩვენი ქვეყნისათვის ამ სასიცოცხლო მნიშვნელობის ამოცანის გადასაჭრელად. შეიძლება ეჭვი არ ვიქონიოთ, რომ თუ საჭირო ენერგია და სიმტკიცე გამოვიჩინეთ, ჩვენ მივაღწევთ შრომის ახალ, უმაღლეს, სოციალისტური საზოგადოების შესაფერ ნაყოფიერებას, და ამ საფუძველზე უზრუნველვყოფთ საბჭოთა ხალხის კეთილდღეობის შემდგომ გაუმჯობესებას.

V.

ვაუმჯობესოთ მრეწველობის მმართველობა

ახალი თანამედროვე ტექნიკის ბაზაზე მრეწველობის შემდგომი აღმავლობის ამოცანები მოითხოვს წარმოების კვალიფიციურ ხელმძღვანელობას, სამინისტროებისა, მთავარი სამმართველოების, ტრესტების, ქარხანათსამმართველოების, აგრეთვე პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების მუშაობის ძირეულ გაუმჯობესებას.

ვ. ი. ლენინს სწორი ხელმძღვანელობის დედაარსად მიაჩნდა გულმოდგინე ორგანიზატორული მუშაობა, საქმიანი მიდგომა პრაქტიკული ამოცანებისა გადაწყვეტილებისადმი, მოწინავე გამოცდილების შესწავლა. იგი მოითხოვდა, რომ ნოვალეობანი ზუსტად ყოფილიყო განაწილებული თანამდებობის პირთა შორის, გაძლიერებულიყო პასუხისმგებლობა მინდობილი საქმისათვის და გვირჩევდა წარმოების მმართველობას მიდგომოდით მეცნიერულად. „...რათა მართო, — ამბობდა იგი, — საჭიროა კომპეტენტური იყო, საჭიროა სავსებით და ზუსტად იცოდე წარმოების ყველა პირობა, საჭიროა იცოდე ამ წარმოების ტექნიკა მის თანამედროვე სიმაღლეზე, უნდა გქონდეს გარკვეული მეცნიერული განათლება“.

პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო დიდ ყურადღებას აქცევენ მეურნეობის ნმართველობის საკითხებს და მოითხოვენ ხელმძღვანელთაგან განუწყვეტლივ აუმჯობესონ სახელმწიფო აპარატის მუშაობა, ერთმანეთს შეუხამონ საკითხთა კოლექტიური განხილვა და მუშაკთა მკაცრი პერსონალური პასუხისმგებლობის დაწესება თავისი საქმისათვის, მტკიცედ აღმოფხვრან ხელმძღვანელობის კანცელარიულ-ბიუროკრატული მეთოდები.

ამ უკანასკნელ ხანს განხორციელდა ღონისძიებანი, რომ გაძლიერდეს რესპუბლიკური ორგანოების პასუხისმგებლობა იმისათვის, თუ რა მდგომარეობაშია რესპუბლიკების მრეწველობის საქმე, რომ გაფართოვდეს მინისტრებისა და უწყებათა ხელმძღვანელების უფლებები, გაწეულია მუშაობა სამინისტროთა და უწყებათა სტრუქტურის გასაუმჯობესებლად, ლიკვიდირებულია ბევრი ზედმეტი, პარალელურად მოქმედი სამეურნეო ორგანიზაცია და დაწესებულება, შემცირდა ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალის რიცხვი. მაგრამ ყოველივე ეს მხოლოდ დასაწყისია დიდი და რთული იუშაობისა სამმართველო აპარატის სტრუქტურის გაუმჯობესებისა და გაიაფებისათვის.

ჩვენ დიდი გამოცდილება შევიძინეთ სახალხო მეურნეობის ხელმძღვანელობაში. ნაგრამ სწორი არ იქნება არ დავინახოთ ამ საქმის დიდი ნაკლოვანებანი.

მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობის საქმიანობაში ჩვენი სამინისტროების მთავარი ნაკლი ის არის, რომ ისინი ნაკლებად მუშაობენ უშუალოდ წარმოების ორგანიზაციაზე და დაქვემდებარებულ ფაბრიკა-ქარხნებს, შატტებს ხელმძღვანელობენ კანცელარიებიდან, ბრავალსაფეხურიანი და მრავალრიცხოვანი აპარატის საშუალებით.

მაგალითისათვის ავიღებ თევზის მრეწველობის სამინისტროს.

მრეწველობის ამ დარგის მმართველობის სტრუქტურა მეტად მოუქნელია. სანამ წარმოებამდე, ნებადურამდე მიხვიდოდე, ოთხი-ხუთი საფეხური უნდა გაიარო: სამინისტრო — მთავარი სამმართველო — ტრესტკომბინატი — თევზსაშენი. სამმართველო აპარატმა შთანთქა თევზის ბრეწველობაში მომუშავე უმაღლესი განათლების მქონე ინჟინერთა და სხვა სპეციალისტთა 40-მდე პროცენტი. აქ ყოველ ექვს მუშაზე სამმართველო პერსონალის ერთი მუშაკი მოდის.

თევზის მრეწველობის სამინისტრო უკვე არაერთხელ გაუკრიტიკებიათ იმისათვის, რომ მან გაამრავლა წვრილი ტრესტები და კანტორები, რონელთა შენახვა მძიმე ტვირთად აწვება პროდუქციის თვითღირებულებას.

მაგრამ კრიტიკა ჯერჯერობით სუსტად მოქმედებს სსრ კავშირის თევზის მრეწველობის მინისტრ ამხ. იშკოვსა და რუსეთის სფსრ თევზის მრეწველობის მინისტრ ამხ. ობუხოვზე. ისინი კვლავ ინახავენ მრავალ წვრილ და ზედმეტ ორგანიზაციას.

მაგალითად, ჩუვაშეთის ასს რესპუბლიკაში შეიქმნა თევზის ტრესტი, რომელსაც არც ერთი საწარმო არ ექვემდებარება. (**სიცილი დარბაზში**). ტრესტი მხოლოდ იმას აკეთებს, რომ კოლმეურნეობებისაგან იღებს მათ მიერ დაჭერილ თევზს (200 ტონამდე წელიწადში) და აბარებს სავაჭრო ქსელს. ულიანოვსკსა და სენგილეში არის 2 თევზსაშენი, რომლებშიც მხოლოდ 12 მუშა მუშაობს. „თევზსაშენებიც“ მხოლოდ იმას აკეთებენ, რომ კოლმეურნეობებისაგან მიღებულ თევზს მაღაზიას აბარებენ. ნაგრამ ამ „მეურნეობის“ სამართავად ულიანოვსკში შეიქმნა სპეციალური ტრესტი. (**სიცილი დარბაზში**). ერთი სიტყვით, ყველაფერი დიდებსავით აქვთ, მხოლოდ მილი მოიდაბლებს და კვამლიც მოითხელებს (**სიცილი, ტაში**). თევზსაშენებისა და ტრესტების ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალის რაცხვი თითქმის ერთიორად აღემატება მუშათა რაოდენობას. აქ კი ნამდვილად შეიძლება ითქვას: „ერთი არის მთოხნელიო, ოცდახუთი მცოხნელიო“.

შარშან თევზის მრეწველობის ზოგიერთმა საწარმომ, რომლებიც შორეულ აღმოსავლეთშია, მეტი სახსრები დახარჯა ხელფასზე, ვიდრე ღირს მთელი თევზი, რომელიც ამ საწარმოებმა დაიჭირეს. მაგალითად, მაკაროვის თევზკომბინატში სასაქონლო პროდუქციის ფაქტიურმა გამოშვებამ 6,5 მილიონი მანეთი შეადგინა, ხოლო კომბინატის მუშაკებისათვის მიცემული წლიური ხელფასის ფონდი 10 მილიონ მანეთს აღემატება. სამხრეთ კურილის თევზკომბინატში დაიჭირეს 13 მილიონი მანეთის თევზი, ხოლო ხელფასზე დაიხარჯა 22.5 მილიონი მანეთი. ჩრდილოეთ კურილის თევზკომბინატში თევზის პროდუქციის ღირებულებამ შეადგინა 14 მილიონი მანეთი, ხოლო ხელფასის ფონდი 40 მილიონ მანეთს აღემატება.

ასეთი, უკაცრავად პასუხია, „წესების“ დროს დაჭერილი თევზი მართლაც რომ „ოქროს თევზი“ ხდება. ამის შემდეგ საკვირველიც აღარ არის, რომ საკავშირო დაქვემდებარების თევზის მრეწველობის საწარმოებმა 1954 წელს გეგმით გათვალისწინებული მილიარდ მანეთზე მეტი მოგების ნაცვლად 392 მილიონი მანეთი ზარალი დაუშვეს.

ამხანაგებმა იშკოვმა და ობუხოვმა ამ პლენუმზე უნდა მოგვცენ ახსნა-განმარტება, თუ რატომ მუშაობს ცუდად თევზის მრეწველობა და ესოდენ დიდი ხნის განმავლობაში ვერ აღმოუფხვრია თავისი მუშაობის ნაკლოვანებანი.

იბადება აგრეთვე კითხვა: იცის თუ არა რუსეთის სფსრ მინისტრთა საბჭომ და მისმა თავმჯდომარემ ამხ. პუზანოვმა, რომ თევზის მრეწველობაში ასეთი უმსგავსობაა?

მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობა რომ უფრო კვალიფიციური გახდეს, მმართველობის აპარატი უნდა ბევუახლოოთ წარმოებას. ამაზე უკვე ბევრი რამ ითქვა და ამ საქმის ნაკლოვანებებისათვის ზოგიერთი მინისტრი სასტიკად გააკრიტიკეს. თქვენ კარგად გახსოვთ ამხ. ნ. ს. ხრუშჩოვის კრიტიკული გამოსვლები ამ საკითხზე. სამწუხაროდ, სამინისტროები და უწყებები თითქმის არაფერს არ აკეთებენ ამ მომწიფებული საკითხის პრაქტიკული გადაჭრისათვის. როგორც წესი, მთავარი სამმართველოები და მეტი წილი ტრესტები კვლავ მოკალათებულნი არიან მოსკოვში ან მოკავშირე რესპუბლიკათა დედაქალაქებში, თუმცა მათდამი დაქვემდებარებული საწარმოები ათასობით კილომეტრით არიან დაშორებული მათგან.

საშენი მასალების მრეწველობის სამინისტროს აზბესტის მრეწველობის მთავარი სამმართველო განაგებს საწარმოებს, რომლებიც თავმოყრილია ურალში. რამდენადაც მთავარი სამმართველო მოსკოვშია და მოწყვეტილია საწარმოებს, ქალაქ აზბესტში შეიქმნა აზბესტის საკავშირო ტრესტი. განა უმჯობესი არ იქნება მთავარი სამმართველო გადავიყვანოთ ურალში, ხოლო ტრესტი გავაუქმოთ, ან პირიქით, — მთავარი სამმართველო გავაუქმოთ, ტრესტი კი დავტოვოთ?

ფერადი მეტალურგიის სამინისტროს შემადგენლობაში არის ოქროს მრეწველობის მთავარი სამმართველო და სპილენძის მრეწველობის მთავარი სამმართველო. საწარმოები, რომლებსაც ისინი განაგებენ, შორს აღმოსავლეთში არიან, თვითონ მთავარი სამმართველოები კი — მოსკოვში.

ჩვენს ქვეყანაში მარილის ამოღების ძირითადი რაიონებია არტეიოვსკი და ბასკუნჩაკი. მაგრამ სასურსათო საქონლის მრეწველობის მინისტრი ამხ. ზოტოვი მოსკოვიდან არ იშორებს მარილის მრეწველობის მთავარ სამმართველოს.

ასეთი ფაქტები სხვა სამინისტროებშიც არის.

შემდეგ, ჩვენი მრეწველობის ხელმძღვანელობაში მეტისმეტი ცენტრალიზაცია შეიქმნა. მრავალი საწარმო უშუალოდ ექვემდებარება საკავშირო სამინისტროებს, თუმცა რესპუბლიკურ ორგანიზაციებს დიდი წარმატებით შეუძლიათ განახორციელონ მათდამი ხელმძღვანელობა. ასეთ ცენტრალიზაციას სარგებლობა არ მოაქვს საქმისათვის. ერთი მხრივ იგი ხელს გვიშლის მოვაგვაროთ საწარმოებისადმი ოპერატიული და კონკრეტული ხელმძღვანელობა, ხოლო ეორე მხრივ ამცირებს რესპუბლიკათა სამეურნეო, პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების პასუხისმგებლობას მრეწველობის მუშაობისათვის.

1954 წელს საკავშირო დაქვემდებარებიდან რესპუბლიკურ დაქვემდებარებაში მნიშვნელოვანი რაოდენობით გადაეცა ქვანახშირის, სატყეო, ნავთობმომპოვებელი, მეტალურგიული, ხორცის, რძის, მსუბუქი, კვების და მრეწველობის ზოგიერთი სხვა დარგის საწარმოები, ნაგრამ ამ მხრივ ჯერ კიდევ ბევრი რამ დაუმთავრებელია.

ავიღოთ სსრ კავშირის საშენი მასალების მრეწველობის სამინისტრო. საშენი მასალების ბევრი მსხვილი საწარმოს გარდა, მას უშუალოდ ექვემდებარება ღორღის, ხრეშისა და სხვა არამადნეული მასალების 37 კარიერი, თაბაშირისა და თაბაშირნაწარმის 16 ქარხანა, კაჟეულისა და არმატურის 8 ქარხანა, კერამიკული ფილებისა და მილების 13 ქარხანა, რბილი სახურავის 9 ქარხანა. აგრეთვე ადგილობრივი მნიშვნელობის ბევრი სხვა წვრილი საწარმო. არის თუ არა რაიმე საფუძველი, რომ ყველა ეს საწარმო საკავშირო დაქვემდებარებაში იყოს? რასაკვირველია, არა. მაგრამ მინისტრი ამხ. იუდინი ვერ ელევა მათ.

საჭიროა მტკიცედ ავიღოთ მრეწველობის ხელმძღვანელობაში ზომაზე მეტი ცენტრალიზაციის აღმოფხვრის კურსი. უნდა გავადიდოთ მოკავშირე რესპუბლიკების როლი და გავაძლიეროთ რესპუბლიკური ორგანოების პასუხისმგებლობა საწარმოთა მმართველობის საქმისათვის.

ნრეწველობას, ისევე როგორც მთელი სახალხო მეურნეობის, მმართველობის აპარატი უნდა იყოს მარტივი, ეკონომიური, მუშაკთა რაოდენობით მინიმალური, მაგრამ საქმიანი და მოქნილი. ჯერჯერობით ჩვენ ვერ ვიტყვით, რომ სამინისტროთა და უწყებათა აპარატი ამ ოთხოვნებს აკმაყოფილებდეს. წარმოებასა და მმართველობაში მომუშავე მუშაკთა თანაფარდობა ჯერჯერობით მეტად ნელა იცვლება წარმოების სასარგებლოდ. ადმინისტრაციულ-სამმართველო აპარატის შტატებში ჯერ კიდევ ბევრი ზედმეტობაა. ყოველ სამინისტროში, უწყებაში არიან ადამიანები, რომლებიც უმტკივნეულოდ შეიძლება გავათავისუფლოთ წარმოებაში სანუშაოდ.

(გაგრძელება მე-2 გვერდზე).

*) დასასრული. დასაწყისი იხ. „კომუნისტი“ № 168.

ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲒ Ნ. Ა. ᲑᲣᲚᲒᲐᲜᲘᲜᲘᲡ ᲛᲝᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲒᲠᲫᲔᲚᲔᲑᲐ

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

საწარმოებსაც დიდი ნაკლოვანებანი აქვთ ორგანიზაციულ სტრუქტურაში და ზედმეტობა შტატებში. ჩვენში ბევრია ისეთი ფაბრიკები, ქარხნები, სარეწები, სადაც შექმნილია ბევრი წვრილი საამქრო და უბანი, ხოლო მმართველობა დაქსაქსულია ქარხანათსამმართველოების დიდძალ განყოფილებათა და სექტორთა შორის. მაგრამ სამინისტროთა და უწყებათა ხელმძღვანელები არ ებრძვიან ამ ბოროტებას და ცუდად მუშაობენ საწარმოთა სამმართველო აპარატის მუშაობის გაუმჯობესების საკითხებზე.

მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობის ხარისხზე უარყოფითი გავლენა აქვს სახელმწიფო დაგეგმვის დარგში არსებულ ნაკლოვანებებს. ჩვენში შეიქმნა თავიდან ბოლომდე არასწორი პრაქტიკა, რომლის დროსაც, უმთავრესად სახელმწიფო საგეგმო კომისიისა და მინისტრების მიზეზით, გეგმების შემუშავება ჭიანურდება, რის გამო წლიურ გეგმებს უკანასკნელ დრომდე იღებდნენ დიდი დაგვიანებით, დასაგეგმი პერიოდის დაწყების წინ. ამის შედეგად საწარმოები დროზე ვერ იღებენ მათთვის დაწესებულ გეგმებს, სამინისტროები საწარმოებს გეგმებს, როგორც წესი, „უგზავნიან“ დასაგეგმი პერიოდის დაწყების შემდეგ.

პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმმა და მთავრობამ მიიღეს მთელი რიგი გადაწყვეტილებანი, რომელთა მიზანია სახელმწიფო დაგეგმვის გაუმჯობესება. მოხდა სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის რეორგანიზაცია და მის ბაზაზე შეიქმნა ორი ორგანო: სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს სახალხო მეურნეობის პერსპექტიული დაგეგმვის სახელმწიფო კომისია (სახელმწიფო საგეგმო კომისია) და სახალხო მეურნეობის მიმდინარე დაგეგმვის სახელმწიფო ეკონომიური კომისია (სახელმწიფო ეკონომკომისია).

მიღებულ გადაწყვეტილებათა განხორციელება შესაძლებელს გახდის გაუმჯობესდეს სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის დაგეგმვა. ახლა საქმე ბევრად დამოკიდებულია მინისტრებზე და სამინისტროთა სხვა ხელმძღვანელ ნუშაკებზე, რომლებიც მოვალენი არიან წესრიგი დაამყარონ თავიანთ უწყებებში მრეწველობის სათანადო დარგების განვითარების პერსპექტიული და მიმდინარე გეგმების შემუშავების საქმეში.

ჩვენი მრეწველობის მუშაობის უდიდესი ნაკლია საწარმოებში წარმოების არარიტმულობა, მათ მიერ სამრეწველო პროდუქციის არათანაბარი გამოშვება.

აი სამი ქარხანა: მძიმე მანქანათმშენებლობის სამინისტროს „რუსსკი დიზელი“ (დირექტორი ამხ. რიაბინინი), „დვიგატელ რევოლუციი“ (ყოფილი დირექტორი ამხ. მასლენიკოვი, ახლა კი — ამხ. ლაპტევი) და სატრანსპორტო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს კოლომნის ორთქლმავალმშენებელი ქარხანა (დირექტორი ამხ. პაშინი). თვიური გეგმის დეკადობით შესრულება საშუალოდ 1955 წლის პირველ კვარტალში ამ ქარხნებში შემდეგი მონაცემებით ხასიათდება:

პირველი დეკადა: „რუსსკი დიზელი“ — 5 პროცენტი, „დვიგატელ რევოლუციი“ — 3 პროცენტი, კოლომნის ქარხანა — 6 პროცენტი.

მეორე დეკადა: „რუსსკი დიზელი“ — 23 პროცენტი, „დვიგატელ რევოლუციი“ — 26,6 პროცენტი, კოლომნის ქარხანა — 23,3 პროცენტი.

მესამე დეკადა: „რუსსკი დიზელი“ — 72 პროცენტი, „დვიგატელ რევოლუციი“ — 70,4 პროცენტი და კოლომნის ქარხანა — 70,7 პროცენტი.

ამ ქარხნების მუშაობის რა რიტმულობაზე შეიძლება იყოს ლაპარაკი, თუ თვიური პროგრამის თითქმის სამი მეოთხედი მესამე დეკადაში სრულდება!

არარიტმულად მომუშავე საწარმოებთან ერთად ჩვენში ცოტა როდია ისეთი ფაბრიკები და ქარხნები, სადაც წარმოება მოწყობილია კარგად და რიტმულმა მუშაობამ განდევნა იერიშობანა. ასეთ ფაბრიკა-ქარხნებს ეკუთვნიან ისეთი დიდი ქარხნები, როგორიც არის გორკის მოლოტოვის სახელობის საავტომობილო ქარხანა (დირექტორი ამხ. სტროკინი) და მოსკოვის სტალინის სახელობის საავტომობილო ქარხანა (დირექტორი ამხ. კრილოვი). ამ ქარხნებში პროდუქციის გამოშვება თვის პირველ დეკადაში შეადგენს 31-32 პროცენტს, მეორე დეკადაში — 33 პროცენტამდე და მესამე დეკადაში — 36-38 პროცენტის ფარგლებში.

არარიტმულ მუშაობაზე უკვე ბევრი დაწერილა, თქმულა და ცოტა გადაწყვეტილება როდი მიუღიათ. მაგრამ უნდა ვაღიაროთ, რომ ამ საკითხში ჩვენ არსებით ძვრას ვერ მივაღწიეთ.

ამ ამოცანის გადაჭრისათვის საჭიროა არა შელოცვა, არამედ იმ მიზეზების აღმოფხვრა, რომლებიც არარიტმულობას ბადებენ. ყველაზე მთავარი მათ შორის არის მრეწველობის მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგების მოუწესრიგებლობა. საწარმოებს დროზე და კომპლექტურად არ ამარაგებენ ლითონით, ხე-ტყით და სხვა მასალებით, აგრეთვე ნახევარფაბრიკატებით და მოწყობილობით. როგორც წესი, თვის მეორე ნახევარში და განსაკუთრებით უკანასკნელ ათდღიურში მომხმარებლებს ეგზავნებათ პროდუქციის ყველაზე მეტი ნაწილი. კვარტალში კი ყველაზე მეტი იგზავნება უკანასკნელ თვეში, ხოლო წელიწადში — მეოთხე კვარტალში.

ბევრ შემთხვევაში ჩვენში დაწესებულია მასალების მარაგის არასწორი ნორმატივები საწარმოებისათვის, არ არსებობს ნახევარფაბრიკატების საკმაო მარაგნამეტი და ხშირად ირღვევა საწარმოებში მთელი რიგი წლების განმავლობაში დამყარებული საწარმოო კოოპერაცია. ყოველივე ეს დაძაბულობას ქმნის საწარმოებში, არ აძლევს მათ ნორმალური მუშაობის საშუალებას.

სრულიად არასწორად და შეუწყნარებლად უნდა მიგიჩნიოთ აგრეთვე ისეთი მდგომარეობა, როცა მიმწოდებელი საწარმოები ფუშავენ ნაკისრ ვალდებულებათა შესრულებას მომხმარებლებისათვის ნედლეულის, ნახევარფაბრიკატების, მოწყობილობის მიწოდებაში და ამისათვის არავითარი მატერიალური პასუხისმგებლობა არ ეკისრებათ.

სამინისტროებმა და უწყებებმა შექმნეს მეტისმეტად ბევრი ყოველგვარი მომმარაგებელი და გამსაღებელი კანტორა და ბაზა. ამასთან სრულიად განუსჯელად — საჭიროა ისინი თუ არა. მაგალითად, კუიბიშევში რეგისტრირებულია 107 სხვადასხვა გამსაღებელი და მომმარაგებელი ორგანიზაცია, ხარკოვში — 103, გორკში — 78, მოლოტოვში — 62, იაროსლავლში — 48.

ზოგიერთ სამინისტროს აქვს რამდენიმე პარალელურად მოქმედი მომმარაგებელი და გამსაღებელი ორგანიზაცია ერთსა და იმავე ქალაქებში. მაგალითად, ხარკოვში სსრ კავშირის მშენებლობის სამინისტროს აქვს 6 მომმარაგებელი კანტორა, სასურსათო საქონლის მრეწველობის სამინისტროს — 4 კანტორა და ბაზა, მეტალურგიული და ქიმიური მრეწველობის საწარმოთა მშენებლობის სამინისტროს — 4 კანტორა. უკრაინის სსრ ადგილობრივი და სათბობის მრეწველობის სამინისტრომაც კი მოახერხა ხარკოვში შეექმნა 5 მომმარაგებელი და გამსაღებელი კანტორა.

ამას უნდა დაემატოს, რომ ფინანსური ორგანოების წაყრუებით საბრეწველო საწარმოებს მიეტმასნა ბევრი მრავალგვარი „მბიძგებელი“ და აგენტი, რომლებიც ართულებენ მომარაგებისა და პროდუქციის გასაღების საქმეს.

მრეწველობის მომარაგების საქმის მოუწესრიგებლობა აშკარაა. ამოცანა ის არის, რომ სწორად მოვაწყოთ მრეწველობის დაგეგმვა და მომარაგება. ამჟამად პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის დავალებით მუშავდება წინადადებანი ამ საქმის გაუმჯობესების შესახებ.

ცალკე უნდა ვილაპარაკო საწარმოთა დირექტორების უფლებებზე, ხოლო თუ უფრო ზუსტად ვილაპარაკებთ, — დირექტორების უუფლებობაზე. (ხმები: „სწორია“).

ამჟამად საწარმოს დირექტორს უფლება არა აქვს სახსრები დახარჯოს იმ ორგანიზაციულ-ტექნიკურ ღონისძიებათა განხორციელებაზე, რომლებიც დაკავშირებულია მოწინავე ტექნოლოგიისა და რაციონალიზატორულ წინადადებათა დანერგვასთან. მას არა აქვს შესაძლებლობა საბრუნავი სახსრებით შეიძინოს ინვენტარი და წვრილი მოწყობილობა, რაც აუცილებელია საწარმოო საჭიროებებისათვის. საწარმოს დირექტორის უფლებანი მეტისმეტად შეკვეცილია შტატების დაწესებასა და ხელფასის გამოყოფილი ფონდის გამოყენებაში. ქარხნის დირექტორს არ შეუძლია დამოუკიდებლად მიიღოს და შეასრულოს სხვა ორგანიზაციების დაკვეთები იმ შემთხვევებშიც კი, როცა საწარმოში არის დაუტვირთავი საწარმოო სიმძლავრენი და დაკვეთა შეიძლება შესრულდეს საწარმოს ძირითადი პროგრამისათვის ზიანის მიუყენებლად, არის სხვა საკითხებიც, რომლებიც ამჟამად ამოღებულია დირექტორის კომპეტენციიდან, მაგრამ რომელთა გადაწყვეტის უფლება მას უნდა მიეცეს.

საწარმოთა დირექტორების უფლებათა შეზღუდვა იწვევს წარმოების მდგომარეობისათვის მათი პასუხისმგებლობის შემცირებას. საქმის ინტერესებისათვის საჭიროა ბოლო მოეღოს ამ უარგის პრაქტიკას, რომელიც ბოჭავს საწარმოთა დირექტორების ინიციატივას და არ აძლევს მათ შესაძლებლობას სწრაფად და ოპერატიულად გადაწყვიტონ გადაუდებელი სამეურნეო საკითხები.

საწარმოს დირექტორს, როგორც წარმოების უშუალო უფროსს, უნდა ჰქონდეს ფართო უფლებანი, რათა საქმე წაიყვანოს ზუსტი სამეურნეო ანგარიშის საფუძველზე, სავსებით აგებდეს პასუხს მის განკარგულებაში გამოყოფილი მთელი რესურსების რაციონალურად გამოყენებისათვის.

წარმოებაში არის კიდევ ერთი პირი, რომლის ავტორიტეტი და როლი საჭიროა ახლა ამაღლდეს. საქმე ეხება ოსტატს.

ოსტატი და უბნის უფროსი წარმოებისა და შრომის უშუალო ორგანიზატორები არიან სამუშაო ადგილებზე, სადაც პრაქტიკულად წარმოებს დავალებათა შესრულების უზრუნველყოფა პროდუქციის წარმოების, მისი ხარისხის გაუმჯობესების, შრომის ნაყოფიერების ზრდისა და საწარმოო ხარჯების შემცირების დარგში. ხოლო ბევრი სამეურნეო მუშაკი ჯერჯერობით არ აფასებს ოსტატისა და უბნის უფროსის როლს წარმოებისადმი ხელმძღვანელობაში.

დირექტორის უფლებათა გაფართოება, ოსტატისა და უბნის უფროსის როლის ამაღლება გადაუდებელი ამოცანაა მრეწველობასა და მშენებლობაში.

როცა მრეწველობის მართვის გაუმჯობესებაზე ვლაპარაკობთ, მოვალე ვართ მხედველობაში ვიქონიოთ, რომ სწორი ხელმძღვანელობის ერთ-ერთი საფუძველია მიღებულ გადაწყვეტილებათა შესრულების შემოწმება. გადაწყვეტილებათა შესრულების შესახებ პარტია მსჯელობს მუშაობის შედეგების მიხედვით. იგი მუდამ მოითხოვდა ეწვდებოდეთ საქმის არსს, შესრულების შემოწმება ზემოდან ეხამებოდეს შემოწმებას ქვემოდან.

რატომ არის ჩვენში დღემდე ცუდად დაყენებული შესრულების შემოწმება? უწინარეს ყოვლისა იმიტომ, რომ სამინისტროებისა და უწყებების პასუხისმგებელი მუშაკები, არსებითად, არ მუშაობენ ამ საქმეზე, არამედ მას რიგითს შემსრულებლებს აკისრებენ.

შესრულების შემოწმების ცუდი ორგანიზაციის მეორე მიზეზი ის არის, რომ ბევრ ნუშაკს სწორად არ ესმის მისი არსი. შესრულების შემოწმება ნიშნავს იმას, რომ დავრაზმოთ ადამიანები კონკრეტული საქმისათვის, უზრუნველყოთ პარტიისა და მთავრობის დირექტივების ფაქტიური შესრულება, თავიდან ავიცილოთ და ფაქტების დეტალური შესწავლის საფუძველზე გამოვასწოროთ შეცდომები, მივიღოთ კონკრეტული ღონისძიებანი მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესებისათვის. მაგრამ შესრულების შემოწმება ხშირად ამოიწურება იმით, რომ აგროვებენ ანგარიშებს, ადგენენ ყოველგვარ ცნობებსა და მოხსენებითს ბარათებს ამა თუ იმ დირექტივის, ამა თუ იმ გადაწყვეტილების შეუსრულებლობის შესახებ.

სახელმწიფო კონტროლის სამინისტრო, სახელმწიფო ეკონომკომისია და ფინანსთა სამინისტროც კი ბევრ შემთხვევაში პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა შესრულების შემოწმებას ახორციელებენ დაბალ დონეზე, სჯერდებიან იმას, რომ ადგენენ ვრცელ ბარათებს „გამოვლინებულ ნაკლოვანებათა შესახებ“.

და, ბოლოს, კიდევ ერთი საჭირბოროტო საკითხი.

როგორც ზოგიერთ მუშაკს ნიაჩნია, ხელმძღვანელობის მთელი აზრი ის არის, რომ მოეწყოს მრავალი სხდომა ყოველგვარი საბაბით, რასაც ხშირად სარგებლობის ნაცვლად ზიანი მოაქვს. მრეწველობის მუშაკთა აპრილის თათბირზე ორეხოვო-ზუევოს ბამბეულის კომბინატის დირექტორი ამხ. მოროზოვი ჩიოდა, რომ სხდომები და თათბირები საშუალებას არ აძლევენ მას იმუშაოს წარმოებაში.

— ჩვენთან ორეხოვოში, — ამბობდა იგი, — ისეთი სასხდომო ფუსფუსია, რომ დირექტორს მუშაობის დრო პრაქტიკულად აღარ რჩება. ყველანი მოითხოვენ, რომ ჩემი პერსონა დაესწროს ყველგან, ყველა კომისიას. ვცადე მოადგილის გაგზავნა, სწყინთ. დაგვსხამენ პატარა ოთახში 50 კაცს და ისეთ დღის წესრიგს შეადგენენ — რა გინდა რომ იქ არ იყოს: წყალდიდობაც, დროშის მიკუთვნებაც, ბუზების წინააღმდეგ ბრძოლაც... გულახდილად ვაღიარებ, ბოლო დროს ასე ვიქცევი: ჩავიცვამ პალტოს, წავალ საამქროში, მდივანს კი დავურეკავ, უთხარით, ავად გახდა-თქო. (სიცილია დარბაზში).

ასეთი მდგომარეობა ნარტო ორეხოვო-ზუევოში როდია. საჭიროა ამას ბოლო მოეღოს.

იმისათვის, რომ გავაუმჯობესოთ მრეწველობის მართვის საქმე, საჭიროა აღმოვფხვრათ კანცელარიულ-ბიუროკრატიული მეთოდები სამინისტროთა და უწყებათა საქმიანობაში, საბრძოლო აპარატის მუშაკთა ძირითადი ღონისძიებანი მივმართოთ ცოცხალი მუშაობისაკენ წარმოების ორგანიზაციის დარგში, ბოლო მოვუღოთ სასხდომო ფუსფუსს. საჭიროა განვაგრძოთ მუშაობა მრეწველობის მართვის სტრუქტურის გასაუმჯობესებლად, ამასთან მხედველობაში ვიქონიოთ სამმართველო აპარატის მიახლოება წარმოებასთან და მისი გაიაფება.

საჭიროა გავაუმჯობესოთ დაგეგმვის საქმე, აღმოვფხვრათ ნაკლოვანებანი საწარმოთა მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგების ორგანიზაციაში, განვახორციელოთ საჭირო ღონისძიებანი საწარმოთა დირექტორების უფლებების გასაფართოებლად, წარმოებაში ოსტატის ავტორიტეტისა და როლის ასამაღლებლად.

საჭიროა გავაძლიეროთ მთავარი სამმართველოების უფროსთა, ტრესტების მმართველთა, საწარმოების დირექტორთა პერსონალური პასუხისმგებლობა იმისათვის, რომ ისინი ზუსტად ასრულებდნენ დაკისრებულ მოვალეობას წარმოების ხელმძღვანელობის დარგში, ჯერჯერობით მოვაწყოთ პარტიისა და მთავრობის გადაწყვეტილებათა შესრულება, სწრაფად და ოპერატიულად აღმოვფხვრათ მრეწველობის მართვის საქმეში გამოვლინებული ნაკლოვანებანი.

VI.

გავაუმჯობესოთ მუშაობა მრეწველობის ხელმძღვანელ კადრებთან და სპეციალისტებთან

ჩვენი პარტია პირველხარისხოვან მნიშვნელობას ანიჭებდა და ანიჭებს მრეწველობის ხელმძღვანელ კადრებთან და სპეციალისტებთან მუშაობას. საბჭოთა ხელისუფლების წლებში ჩვენს ქვეყანაში გაწეულია უდიდესი მუშაობა სახალხო მეურნეობის ყველა დარგის სპეციალისტთა მოსამზადებლად. აღიზარდა არა ათეულ და ასეულ ათასობით, არამედ მილიონობით კვალიფიციური სპეციალისტი. თუ 1913 წელს უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მქონე სპეციალისტების რიცხვი რუსეთში 200 ათასსაც ვერ აღწევდა, ახლა უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მქონე სპეციალისტი ჩვენში 5 მილიონზე მეტია.

კადრები ჩვენ გვყავს და საკმაოდაც. ახლა ამოცანა ის არის, რომ სწორად გამოვიყენოთ სპეციალისტები, ჯეთ ვიმუშაოთ ნათთან. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მივაქციოთ ახალგაზრდა სპეციალისტებს. მაგრამ უნდა ვაღიაროთ, რომ ყველა სამინისტროსა და საწარმოში როდი ეპყრობიან ახალგაზრდა ინჟინრებსა და ტექნიკოსებს სწორად, სახელმწიფოებრივად.

ახალგაზრდა ინჟინერთა და ტექნიკოსთა მნიშვნელოვან ნაწილს სამინისტროები და უწყებები გზავნიან არა წარმოებაში, არამედ აპარატში, სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტებში, საპროექტო ორგანიზაციებსა და საქარხნო სამმართველოების განყოფილებებში, რითაც საშუალებას უსპობენ ახალგაზრდა სპეციალისტებს პრაქტიკულად შეისწავლონ წარმოება, ტექნიკა, ქარხნის ცხოვრება.

რევოლუციამდელ რუსეთში ახალგაზრდა ინჟინრებსა და ტექნიკოსებს, რომლებიც წარმოებაში არ მუშაობდნენ, როგორც წესი, დახშული ჰქონდათ გზა სამმართველო აპარატსა და საპროექტო ორგანიზაციებში. ყოველი ახალგაზრდა ინჟინერი და ტექნიკოსი, რომელმაც სასწავლებელი დაამთავრა, მოვალე იყო ემუშავნა წარმოებაში. ასეთივე წესი არსებობს ახლაც კაპიტალისტურ ქვეყნებში. ეს ცუდი წესი როდია და ჩვენც უნდა დავიცვათ იგი.

ჩვენში სამეცნიერო-საკვლევი და საპროექტო ინსტიტუტების ბევრ მუშაკს არა აქვს საწარმოო გამოცდილება. მაგალითად, შავი მეტალურგიის ცენტრალური სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის, სამშენებლო და საგზაო მანქანათმშენებლობის სამინისტროს სამშენებლო ინდუსტრიის ქარხნების ტექნოლოგიურ პროცესთა დამპროექტებელი სახელმწიფო ინსტიტუტისა და ბევრი სხვა სამეცნიერო დაწესებულების მეცნიერ მუშაკთა თითქმის ნახევარს არ უმუშავნია წარმოებაში.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისია, სამინისტროები და უწყებები ცუდად მუშაობენ სპეციალისტთა მომზადების დაგეგმვის დარგში, არა აქვთ დასაბუთებული გაანგარიშებანი და პერსპექტიული გეგმა. ამის შედეგად ნთელ რიგ უმნიშვნელოვანეს სპეციალობებში არის შეუსაბამობა სპეციალისტთა მომზადებასა და სპეციალისტებზე ფაქტიურ მოთხოვნილებას შორის.

მეტი წილი უმაღლესი სასწავლებლები, რომლებიც ამზადებენ კადრებს მრეწველობისათვის, თავმოყრილია სსრ კავშირის ევროპული ნაწილის ცენტრალურ და სამხრეთ რაიონებში, ხშირად შესაბამისი სარეწველო ბაზის დაშორებით. ჩვენი ქვეყნის აღმოსავლეთ რაიონებში უმაღლესი სასწავლებლები საერთოდ საკმარისი არ არის. საჭიროა გამოვასწოროთ ასეთი არანორმალური მდგომარეობა.

არ შეიძლება სწორად მივიჩნიოთ მრეწველობაში შექმნილი თანათანადობა ინჟინერთა და ტექნიკოსთა რაოდენობას შორის. ერთ ინჟინერზე ჩვენში საშუალოდ მოდის ორ ტექნიკოსზე ნაკლები. სამწუხაროდ, ასეთი მდგომარეობა ნაკლებად აწუხებს სამინისტროების ხელმძღვანელებს, რომლებიც ამჯობინებენ შეიტანონ სახელმწიფო საგეგმო კომისიაში გადიდებული განაცხადები ინჟინრებზე, ვიდრე მოამზადონ ტექნიკოსები.

მოწესრიგებული არ არის საწარმოებში ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალის დაგეგმვა და აღრიცხვა. უკანასკნელი წლების მანძილზე მრეწველობის შრომის გეგმაში გამოყოფილი არ არის მოსამსახურეთა კატეგორია. ამავე დროს იგეგმება და აღირიცხება ისეთი კატეგორია, როგორც ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალი, სადაც შეჰყავთ არა მარტო მოსამსახურეები, არამედ ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა და უმცროსი მომსახურე პერსონალის ნაწილიც. უნდა ითქვას, რომ თვით ცნება „ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალი“ საკმაოდ ნათელი არ არის. მაგალითად, მანქანათმშენებლობის მრეწველობაში ინჟინერი, რომელიც ქარხანათსამმართველოს შრომისა და ხელფასის განყოფილებაში მუშაობს, ეკუთვნის ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალს, ხოლო ამავე განყოფილებაში მომუშავე ინჟინერი-ნორმადარი ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალს არ ეკუთვნის. საამქროებში მომუშავე დისპეტჩერები, ისევე როგორც ქარხანათსამმართველოს დისპეტჩერები, ადმინისტრაციულ-სამმართველო პერსონალს ეკუთვნიან, თუმცა საამქროს დისპეტჩერები უშუალოდ არიან დაკავშირებული წარმოებასთან. ცხადია, რომ ასეთი მდგომარეობა ნორმალური არ არის და იგი რაც შეიძლება მალე უნდა გამოსწორდეს.

დასასრულ ხელმძღვანელი კადრების დენადობის შესახებ. ბევრ საწარმოში ხელმძღვანელი მუშაკები ძალიან ხშირად იცვლებიან. მაგალითად, ქვანახშირის მრეწველობაში ყოველწლიურად იცვლება შახტების უფროსთა და მთავარ ინჟინერთა 40 პროცენტამდე და უბნების უფროსთა 50 პროცენტამდე. საჭირო არ არის იმის მტკიცება, თუ რა უარყოფით გავლენას ახდენს ეს წარმოებაზე.

მრეწველობის ხელმძღვანელ კადრებთან და სპეციალისტებთან მუშაობა რომ გაუმჯობესდეს, საჭიროა გავადიდოთ სამინისტროების, უწყებებისა და ადგილობრივი პარტიული ორგანოების ხელმძღვანელთა პასუხისმგებლობა კადრების სწორი შერჩევის, განაწილებისა და აღზრდისათვის, მივაღწიოთ იმას, რომ ყველა საწარმოს სათავეში ედგნენ თავიანთი საქმის კარგად მცოდნე ადამიანები, რომლებიც სწორად ერკვევიან წარმოების ტექნიკასა და ეკონომიკაში, უნარი შესწევთ უზრუნველყონ ახალი ტექნიკის დანერგვა და წარმოების განუხრელი ზრდა.

უფრო გაბედულად უნდა დავაწინაუროთ ხელმძღვანელ სამუშაოზე ყველაზე ნიჭიერი ახალგაზრდა სპეციალისტები. უნდა დაწესდეს, რომ ახალგაზრდა სპეციალისტები სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ, როგორც წესი, წარმოებაში იგზავნებოდნენ.

საჭიროა განვახორციელოთ ღონისძიებანი ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკთა გამოყენების გასაუმჯობესებლად, უფრო გაბედულად გადავიყვანოთ სპეციალისტები სამმართველო აპარატიდან წარმოებაში.

ბოლო უნდა მოვუღოთ ხელმძღვანელ მუშაკთა ხშირ შეცვლას და მტკიცე კურსი ავიღოთ მრეწველობის ყველა დარგში მუდმივი მყარი კადრების შესაქმნელად.

ჩვენ მოვალენი ვართ მუდამ გვახსოვდეს, რომ კადრებთან მუშაობის გაუმჯობესება მრეწველობის შემდგომი აღმავლობისა და განვითარების გადამწყვეტი პირობაა.

VII.

სახელმწიფო გეგმა კანონია თვითეული სამინისტროსათვის, მთავარი სამმართველოსათვის, საწარმოსათვის

მეურნეობის სოციალისტური სისტემის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი უპირატესობა კაპიტალისტურ სისტემასთან შედარებით არის სახალხო მეურნეობის გეგმაზომიერი განვითარება. ავითარებს რა მეურნეობას გეგმის მიხედვით, სოციალისტურ სახელმწიფოს შესაძლებლობა აქვს უზრუნველყოს წარმოების განუწყვეტელი, სწრაფი და ყოველმხრივი ზრდა, რაც შეიძლება უფრო სრულად დაკმაყოფილოს ხალხის მოთხოვნილებანი. გეგმა საბჭოთა სახელმწიფოს ხელში მილიონობით ადამიანის შრომის მაორგანიზებელი და წარმმართველი მძლავრი ძალაა.

ი. ბ. სტალინი მიგვითითებდა: ჩვენი გეგმები არის „არა გეგმები-პროგნოზები, არა გეგმები-ვარაუდები, არამედ გეგმები-**დირექტივები**, რომელნიც **სავალდებულონი** არიან ხელმძღვანელი ორგანოებისათვის და რომელნიც **განსაზღვრავენ** ჩვენი სამეურნეო განვითარების მიმართულებას **მომავლისათვის მთელი** ქვეყნის მასშტაბით“. მეტმა წილმა ჩვენმა სამეურნეო ხელმძღვანელებმა ღრმად შეიგნეს ეს ჭეშმარიტება, და გეგმა კანონი გახდა მათთვის. მრეწველობის განვითარების დავალებანი, რომლებიც დაწესებულია სახელმწიფო გეგმით, ჩვენში წლითიწლობით არა მარტო ნთლიანად, არამედ გადაჭარბებითაც სრულდება.

მაგრამ შეცდომა იქნება მრეწველობის მუშაობის საერთო დადებით მაჩვენებლებს იქით არ დავინახოთ იმის მრავალი ფაქტი, რომ ზოგიერთი საწარმო და მრეწველობის ნთელი დარგებიც კი ვერ ასრულებენ გეგმას.

იმ საწარმოთა ხვედრითი წონა, რომლებიც წლიურ გეგმებს ვერ ასრულებენ, შეადგენდა: 1951 წელს 31 პროცენტს, 1952 წელს 39 პროცენტს, 1953 წელს 40 პროცენტს, 1954 წელს 36 პროცენტს. ამრიგად, მეტუთე ხუთწლედის წლებში საწარმოთა ერთ მესამედზე მეტი ვერ ასრულებდა მათთვის დაწესებულ სახელმწიფო გეგმებს. ჩვენ გულგრილად ვერ მოვეკიდებით ასეთ ფაქტებს. გაიხსენეთ, ამხანაგებო, რა მკაცრად ეპყრობოდა სახელმწიფო დისციპლინის დამრღვევთ ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინი. ჩვენ აგრეთვე ლენინურად, შეურიგებლად უნდა ვეპყრობოდეთ ყოველ მუშაკს, რომლის მიზეზითაც იფუშება სახელმწიფო გეგმის შესრულება.

სამწუხაროდ, ჩვენში კიდევ არიან ისეთი სამეურნეო მუშაკები, რომლებსაც ავიწყდებათ, რომ გეგმა კანონია, ხოლო თუ ეს კიდევაც აგონდებათ, მხოლოდ იმისათვის, რომ მოეკიდონ მას შჩედრინის იმ პერსონაჟის რეცეპტით, რომელმაც შეთხზა წესდება „ქალაქის უფროსთა კანონებით შეუზღუდველობის შესახებ“. ამ ნაწარმოების პირველ და ერთადერთ პარაგრაფში ნათქვამი იყო: „თუ გრძნობ, რომ კანონი დაბრკოლებას გიქმნის, აიღე იგი მაგიდიდან და ქვეშ ამოიდე. და მაშინ ყოველივე ეს, გახდება რა უჩინარი, ბევრად გაგიადვილებს მოქმედებას“. (**გამოცოცხლება დარბაზში. სიცილი**).

რა თქმა უნდა, ჩვენს დროში ამგვარი „მოღვაწეები“, რომელნიც უგულებელყოფენ სახელმწიფოს ინტერესებს და პატივს არ სცემენ სახელმწიფო გეგმას, არ შეიძლება მივაკაროთ სამრეწველო საწარმოთა ხელმძღვანელობას. მაგრამ არიან სამინისტროთა ხელმძღვანელები, რომლებიც თავიანთი განიერი ხურგით ფარავენ საწარმოს გაკოტრებულ ხელმძღვანელს და ამით ძირს უთხრიან სახელმწიფო დისციპლინას, დეზორგანიზაცია შეაქვთ მრეწველობის მუშაობაში.

მოვიყვან ასეთ ფაქტს. ალტაის მხარეში არის ქიმიური მრეწველობის სამინისტროს მიხაილოვსკის სოდის კომბინატი, რომელიც სამი წელია ზედიზედ ვერ ასრულებს გეგმას. მისმა ხელმძღვანელებმა—დირექტორმა ამხ. მიკატონმა და მთავარმა ინჟინერმა ამხ. მიტიუკოვმა—აშკარად ვერ შეძლეს აღმოეფხვრათ ჩამორჩენა კომბინატში. მაგრამ არც სამინისტროს, არც ადგილობრივ პარტიულ ორგანოებს არ მიუღიათ ღონისძიებანი კომბინატის ხელმძღვანელობის განსამტკიცებლად. მაშინ მუშებში, რომლებსაც აწუხებდათ თავიანთი საწარმოს ბედი, მიმდინარე წლის თებერვალში პროფკავშირულ კონფერენციაზე მიიღეს გადაწყვეტილება ეთხოვათ ქიმიური მრეწველობის მინისტრის ამხ. ტიხომიროვისათვის განეხილა საკითხი, თუ რამდენად შეეფერებიან კომბინატის ხელმძღვანელები თავიანთ თანამდებობას. მუშებმა დიდი ზრუნვა გამოიჩინეს თავიანთი საწარმოს მუშაობისათვის, დაიცვეს სახელმწიფოს ინტერესები. მაგრამ, უნდა ითქვას, ქიმიური მრეწველობის სამინისტროს და მინისტრის ამხ. ტიხომიროვისათვის სასახელო როდია ის, რომ კომბინატის ხელმძღვანელობის განმტკიცების საკითხი დღემდე არ არის გადაწყვეტილი.

მაშასადამე, საქმე არა მარტო ის არის, რომ საწარმოს მეთაურობს ნაკლებად უნარიანი, უმოქმედო ადამიანი, არამედ ისიც, რომ ზოგიერთი მინისტრი და პარტიული ორგანიზაციები აინუნშარ არ იგდებენ ამას, ურიგდებიან სახელმწიფო დისციპლინის დარღვევას.

შეიძლება მოვიყვანოთ იმის ბევრი მაგალითი, რომ ერთი და იმავე დარგის საწარმოებს, რომლებიც თანასწორ პირობებში არიან, მუშაობის სხვადასხვა მაჩვენებლები აქვთ: ზოგი წარმატებით ასრულებს გეგმას და რენტაბელურად უძღვება მეურნეობას, სხვები კი ჩამორჩებიან გეგმის შესრულებაში და დიდა ზარალით მუშაობენ.

ცენტრალურ კომიტეტში არსებული ფაქტები თვალნათლივ გვიჩვენებენ, რომ თუ შევძლებთ ავიყვანოთ ჩამორჩენილი საწარმოები მოწინავეთა დონემდე, მიეაღწევთ პროდუქციის გამოშვების მნიშვნელოვან გადიდებას არსებულ საწარმოო ფართობებზე.

(გაგრძელება მე-3 გვერდზე).

ამხანაგ ნ. ა. ბულგანინის მოხსენების გაგრძელება

მრეწველობის მუშაობის დიდი ნაკლია სახალხო მეურნეობისათვის მეტად საზარალო, ჯერ კიდევ აღმოუფხვრელი მანკიერი პრაქტიკა წარმოების გეგმის შეუსრულებლობისა ნომენკლატურის მიხედვით.

სამინისტროებისა და უწყებების, ფაბრიკებისა და ქარხნების ზევრი ხელმძღვანელი საკმაო ყურადღებას არ აქცევს ამ მნიშვნელოვან საკითხს. მაგალითად, შავი მეტალურგიის სამინისტრომ 1954 წლის გეგმა გლინვის დარგში მთლიანად 173 ათასი ტონის გადაჭარბებით შეასრულა, მაგრამ ჩვენს ქვეყანას დააკლო მსხვილსორტული და წვრილსორტული ნაგლინის 155 ათასი ტონა დეფიციტური პროფილები, 85 ათასი ტონა მსხვილი მავთული, 25 ათასი ტონა ნაგლინი გოგორა.

ნაწარმის დადგენილი ნომენკლატურის მიხედვით გეგმას ვერ ასრულებენ მანქანათმშენებლობის მთელი რიგი დარგებიც.

მძიმე მანქანათმშენებლობის სამინისტრომ, რომელმაც გადაჭარბებით შეასრულა მთლიანად 1954 წლის პროდუქციის გეგმა, ვერ შეასრულა მეტალურგიული მოწყობილობის, სამჭედლო-საწნეხი მანქანების, ცალკეულ სახეობათა საამწეო-სატრანსპორტო მოწყობილობის, დიზელების, გაზგენერატორული ძრავების წარმოების გეგმა. ჩარხმშენებლობისა და საინსტრუმენტო მრეწველობის სამინისტრომ 1954 წელს ლითონსაჭრელი ჩარხებისა და სამჭედლო-საწნეხი მანქანების წარმოების გეგმა საერთო რაოდენობის მხრივ მთლიანად გადაჭარბებით შეასრულა, მაგრამ არ შეუსრულებია გეგმა ყველაზე მნიშვნელოვან სახეობათა ნძიმე და უნიკალური ჩარხებისა და სამჭედლო-საწნეხი მოწყობილობის წარმოების დარგში.

გასული წლის გეგმა მთლიანად პროდუქციის დარგში გადაჭარბებით შეასრულა ელექტროტექნიკური მრეწველობის სამინისტრომაც. მაგრამ დავალება სახალხო მეურნეობისათვის ისეთი მნიშვნელოვან და მეტად საჭირო სახეობათა პროდუქციის წარმოების დარგში, როგორიც არის 100 კილოვატზე მეტი სიმძლავრის ელექტროძრავები, ძალოვანი ტრანსფორმატორები, ორთქლისა და ჰიდრავლიკური ტურბინების გენერატორები, სამინისტრომ დიდი დანაკლისით შეასრულა.

შეიძლებოდა ასეთი მაგალითი ზევრი მოგვეყვანა მრეწველობის სხვა დარგებიდანაც.

არ შეიძლება დავივიწყოთ პროდუქციის ხარისხი. სახელმწიფო გეგმა შესრულებულად მხოლოდ მაშინ შეიძლება ჩავთვალოთ, როცა პროდუქციის ხარისხი შეეფერება დადგენილ მოთხოვნებს. მაგრამ ბევრი საწარმო სამინისტროთა ხელმძღვანელების წაყრუებით უშვებს დაბალი ხარისხის პროდუქციას, რითაც დიდ ზარალს აყენებს სახელმწიფოს. მაგალითად, ქვანახშირის მრეწველობის სამინისტრომ 1954 წელს სახალხო მეურნეობას მიაწოდა ქვანახშირი, რომლის ნაცრიანობა თითქმის 2 პროცენტით აღემატებოდა 1940 წელს მიწოდებული ქვანახშირის ნაცრიანობას. ეს იმას ნიშნავს, რომ ქვანახშირის ნაცვლად მომხმარებლებმა მიიღეს 6 მილიონი ტონა ფუჭი ქანე, რის გადასაზიდავად საჭირო იყო რკინიგზის 6 ათასი შემადგენლობა.

ასეთი მანკი აქვს ნავთობის მრეწველობასაც. მისი საწარმოები მომხმარებლებს აწვდიან ფრაქციული შემადგენლობითა და ანთების ტემპერატურით არასტანდარტულ ნავთობპროდუქტებს.

პროდუქციის ხარისხის მხრივ საქმე ჯერ კიდევ კარგად ვერ არის მეტალურგიაში, მანქანათმშენებლობასა და მრეწველობის იმ დარგებში, რომლებიც სახალხო მოხმარების საგნებს ამზადებენ.

დროა ბოლო მოეღოს ამ დიდ ნაკლს მრეწველობის მუშაობაში. სასტიკად უნდა დისციპლინირებულ იქნენ ისინი, ვინც ეწინააღმდეგებოდეს პროდუქციის ხარისხს და ამით მეტად ეზიანებოდეს სახელმწიფოსა და მოსახლეობის ინტერესებს. პროდუქციის ხარისხისათვის ბრძოლაში დიდი როლი უნდა შეასრულონ პარტიულმა ორგანიზაციებმა. სამწუხაროდ, ბევრი მათგანი ნაკლებს მუშაობს ამ დიდ სახელმწიფო საქმეზე.

მრეწველობის ზევრმა მუშაკმა შეასუსტა ყურადღება წარმოების ეკონომიკისადმი. ეს იქიდან ჩანს, რომ უკანასკნელ წლებში არ სრულდება დავალებანი პროდუქციის თვითღირებულებას შემცირების დარგში. 1953 წლის გეგმაში გათვალისწინებული იყო, რომ სამრეწველო პროდუქციის თვითღირებულება 1952 წელთან შედარებით 6 პროცენტით შემცირდებოდა, ფაქტიურად კი თვითღირებულება შემცირებულია 5,1 პროცენტით. 1954 წლის გეგმით თვითღირებულების შემცირება უნდა ყოფილიყო 4,7 პროცენტი, ფაქტიურად კი იყო 3,9 პროცენტი. უკანასკნელ ორ წელიწადში საკავშირო დაქვემდებარების ყველა სამრეწველო საწარმოს ნახევარზე მეტმა პროდუქციის თვითღირებულების შემცირების გეგმა ვერ შეასრულა. მრეწველობაში დაგროვების გეგმის შესრულებას 1954 წელს 9 მილიარდ 600 მილიონი მანეთი დააკლდა.

ერთ-ერთი მიზეზი იმისა, რომ საწარმოები ვერ ასრულებენ პროდუქციის თვითღირებულების შემცირების დავალებას, არის ზუნი წარმოებაში. მთლიანად საკავშირო მრეწველობაში ზუნით გამოწვეული დანაკარგი შარშან 3 მილიარდ მანეთზე მეტს შეადგენდა. ამ მხრივ საქმე ყველაზე ცუდად არის რადიოტექნიკური მრეწველობის სამინისტროს, მანქანათმშენებლობისა და ხელსაწყოთმშენებლობის სამინისტროს, ჩარხმშენებელი და საინსტრუმენტო მრეწველობის სამინისტროსა და საშენი მასალების მრეწველობის სამინისტროს საწარმოებში.

სამინისტროები და მთავარი სამმართველოები არ იღებენ სათანადო ღონისძიებებს იმისათვის, რომ უზრუნველყონ თვითეული საწარმოს მიერ დაგროვების გეგმის შესრულება, და საწარმოთა სამეურნეო ანგარიშის ძირითად პრინციპებსაც კი არღვევენ. სამინისტროები და მთავარი სამმართველოები ზეგეგმითს მოგებასა და საბრუნავი სახსრების ნაწილს ხშირად ართმევენ კარგად მომუშავე საწარმოებს და მათს ხარჯზე ავსებენ ცუდად მომუშავე საწარმოთა საბრუნავი სახსრების ნაკლებობას, რითაც ქმნიან ამ უკანასკნელთა ფინანსური კეთილდღეობის მოჩვენებითობას.

მოწინავეთა ხარჯზე ჩამორჩენილ საწარმოთა დაკრედიტებისა და დაფინანსების ასეთი პრაქტიკა შეუთავსებელია სამეურნეო ანგარიშთან.

პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და მინისტრთა საბჭომ დაგმეს სამეურნეო ანგარიშის პრინციპების ასეთი დარღვევა, არასწორად ცნეს საწარმოთა დაკრედიტების შექმნილი პრაქტიკა და დაწესეს განსაკუთრებული, უფრო მკაცრი რეჟიმი დაკრედიტებისა და ანგარიშსწორებისა იმ საწარმოებისათვის, რომლებიც ვერ ასრულებენ პროდუქციის თვითღირებულების შემცირების დავალებებს და დაგროვების გეგმებს.

სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკს უფლება მიეცა გადახდისუუნაროდ გამოაცხადოს ის საწარმოები, რომლებიც ექვსი თვის განმავლობაში, მას შემდეგ, რაც ისინი დაკრედიტებისა და ანგარიშსწორების განსაკუთრებულ რეჟიმზე გადაიყვანეს, კვლავ არ ასრულებენ დაგროვების გეგმებს ან ზეგეგმითი ზარალი აქვთ.

საჭიროა განვამტკიცოთ სახელმწიფო დისციპლინა. საჭიროა გადაჭრით მოვუღოთ ბოლო სახელმწიფო დისციპლინის დამრღვევთადმი ლიბერალურ დამოკიდებულებას, არ მოვერიდოთ იმას, რომ დაკავებული პოსტებიდან მოვხსნათ ის მუშაკები, რომლებსაც უნარი არ შესწევთ გაუძღვნენ მთავარ სამმართველოს, საწარმოს, და შევცვალოთ ისინი წარმოების ენერგიული და საქმის მცოდნე ორგანიზატორებით. ამოცანა ის არის, რომ მრეწველობაში არ იყოს არც ერთი ჩამორჩენილი დარგი, არც ერთი ჩამორჩენილი საწარმო.

VIII.

აღმოვფხვრათ ნაკლოვანებანი ჩვენი ქვეყნის საწარმოო ძალების განლაგებაში

ჩვენი სოციალისტური მრეწველობის შემდგომი ძლავრი განვითარების ამოცანა გახუყრელად დაკავშირებულია ჩვენს ქვეყანაში საწარმოო ძალების სწორი განლაგების საკითხთან. უნდა ითქვას, რომ ამ საკითხს ჩვენთვის განსაკუთრებით დიდი მნიშვნელობა აქვს.

რევოლუციამდელ რუსეთში სამრეწველო პროდუქციის სამ მეოთხედზე მეტი მზადდებოდა მხოლოდ ოთხ რაიონში: მოსკოვის, ივანოვოს, პეტერბურგის რაიონებში და უკრაინაში. დონბასისა და დნეპრისპირეთის ქარხნები 1913 წელს იძლეოდნენ ჩვენს ქვეყანაში წარმოებული თუჯის 73 პროცენტს. ქვანახშირის ამოღების 87 პროცენტამდე თავმოყრილი იყო დონბასში. ჩვენი ქვეყნის აღმოსავლეთი რაიონები კი მათი განსაკუთრებით ძლიერი ნედლეული და ენერგეტიკული რესურსებით მრეწველობის განვითარების გარეთ რჩებოდნენ.

საბჭოთა ხელისუფლების წლებში, როგორც ცნობილია, დიდი მუშაობა შესრულდა სსრ კავშირის მრეწველობის განლაგების გაუმჯობესების დარგში. ომამდელი ხუთწლედების პერიოდში, ჩვენი ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის პოლიტიკის განხორციელების შედეგად, ნედლეულის წყაროებთან და მოხმარების რაიონებთან მრეწველობის მიახლოების შედეგად, სწრაფი ტემპით იწყო განვითარება სსრ კავშირის აღმოსავლეთი რაიონების მრეწველობამ. სამამულო ომის დროს და ომისშემდგომ წლებში ამ რაიონების მრეწველობა კიდევ უფრო განვითარდა.

1954 წელს აღმოსავლეთ რაიონებში გამოვუშვით ჩვენი ქვეყნის მთელი სამრეწველო პროდუქციის დაახლოებით მესამედი, ამოვიღეთ 60 პროცენტზე მეტი ნავთობი და თითქმის 50 პროცენტი ქვანახშირი, გამოვუშვით ფოლადისა და ნაგლინის მთელი რაოდენობის ნახევარზე მეტი და 40 პროცენტზე მეტი ელექტროენერგია. თუ მთლიანად სსრ კავშირში სამრეწველო პროდუქციის მოცულობა 1954 წელს 1940 წელთან შედარებით გადიდდა 2,8-ჯერ, აღმოსავლეთ რაიონებში იგი ერთიოროთხად გადიდდა.

ეს მონაცემები გვიჩვენებენ, რომ გარკვეულ წარმატებებს მივაღწიეთ ჩვენი მრეწველობის განლაგების გაუმჯობესებაში. მაგრამ ჩვენს წინაშე მდგომი ამოცანების მიხედვით და განსაკუთრებით არსებულ შესაძლებლობებთან შედარებისას მიღწეული შედეგები საკმაო არ არის.

პარტიის XIX ყრილობამ თავის დირექტივებში მეხუთე ხუთწლიანი გეგმის შესახებ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საჭიროა უზრუნველყოთ სამრეწველო საწარმოთა მშენებლობის გეოგრაფიული განლაგების შემდგომი გაუმჯობესება, მაგრამ ეს დირექტივა დამაკმაყოფილებლად ვერ სრულდება.

ბევრი სამინისტრო დღემდე განაგრძობს არასწორ პრაქტიკას — ახალ სამრეწველო საწარმოთა მშენებლობას თავს უყრის მოწყობილ რაიონებში, სადაც უკვე აქვს განვითარებული მრეწველობა, არ ითვალისწინებს მშენებლობის პროცესში მყოფი საწარმოების ადგილობრივი ნედლეულითა და სათბობით უზრუნველყოფის შესაძლებლობას.

რა საჭიროა, მსჯელობს სამინისტროებისა და უწყებების ზოგიერთი ხელმძღვანელი, საწარმოები ვაშენოთ სადღაც ციმბირში, ეს ხომ შორს არის და სადავიდარაბოა. გაცილებით უფრო იოლი და მარტივია ახალი ქარხანა ავაგოთ ან მოქმედი ქარხანა გავაფართოოთ სადმე ცენტრის ახლოს, ხოლო კიდევ უკეთესი იქნება მოსკოვში ან ლენინგრადში.

მიუხედავად პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და მთავრობის არაერთგზისი მითითებისა — შეწყდეს ახალი მშენებლობა, მოქმედ საწარმოთა რეკონსტრუქცია და გაფართოება მოსკოვში, მოსკოვის ოლქსა და ლენინგრადში, ბევრი სამინისტრო და უწყება ცდილობს ყოველნაირად აუაროს გვერდი ამ მითითებებს, ამა თუ იმ საბაბით განახორციელოს ახალი სამრეწველო მშენებლობა, მოქმედ საწარმოთა რეკონსტრუქცია და გაფართოება ხსენებულ ცენტრალურ რაიონებში.

ამავე დროს მთელი რიგი სამინისტროები ფუშავენ მთავრობის იმ დავალებათა შესრულებას, რომ აშენონ ახალი საწარმოები აღმოსავლეთ და სხვა რაიონებში, სადაც საკმაო ნედლეული და ენერგეტიკული რესურსებია, ხოლო მრეწველობა სუსტად არის განვითარებული.

შავი მეტალურგიის სამინისტროსა და მეტალურგიული და ქიმიური მრეწველობის საწარმოთა მშენებლობის სამინისტროს მუშაკებმა კარგად იციან, რომ ყაზახეთის სს რესპუბლიკაში ადგილობრივი ნედლეულისა და სათბობის ბაზაზე მეტალურგიული ქარხნის ამუშავების შედეგად აღარ იქნება საჭირო ჩვენი ქვეყნის სხვა რაიონებიდან ლითონის მნიშვნელოვანი რაოდენობით გადაზიდვა შუა აზიასა და ყაზახეთში. მაგრამ დასახელებული სამინისტროები, რომლებიც ახორციელებენ მეტალურგიული ქარხნის მშენებლობას, ძალიან ცუდად იყენებენ ამ მიზნით გამოყოფილ კაპიტალდაბანდებებს. 1951-1954 წლებში ქარხნის მშენებლობისათვის გამოყოფილ იქნა 200 მილიონი მანეთი, ათვისებულია კი მხოლოდ 88 მილიონი მანეთი.

საჭიროა აქვე აღინიშნოს, რომ შავი მეტალურგიის სამინისტრომ დაუშვა სერიოზული დისპროპორცია შავი ლითონების ნაგლინის ცალკეული სორტების წარმოებასა და მოხმარებას შორის სამხრეთში, ურალსა და აღმოსავლეთ ციმბირში, ხოლო ეს გარდუვალად იწვევს შავი ლითონების მასობრივ შემხვედრ გადაზიდვას.

შემდეგ ცნობილია, თუ რა დიდი სახალხო-სამეურნეო მნიშვნელობა აქვს ალუმინის მრეწველობის განვითარებას აღმოსავლეთში, სადაც თავმოყრილია მნიშვნელოვანი ნედლეული რესურსები ამ დარგისათვის და იაფი ელექტროენერგიის წყაროები. მაგრამ სახსრებს, რომლებიც ფერადი მეტალურგიის სამინისტროს აღმოსავლეთში ალუმინის ქარხნის მშენებლობისათვის ეძლევა, ბევრეთვე არადამაკმაყოფილებლად იყენებენ.

ნავთობის მრეწველობის სამინისტრო სისტემატურად ვერ ასრულებდა ჩვენი ქვეყნის აღმოსავლეთში ნავთობგადამმუშავებელი ქარხნების კაპიტალური მშენებლობისა და ამუშავების გეგმებს. მაგალითად, მეხუთე ხუთწლედის განვლილი ოთხი წლის მანძილზე ომსკის ნავთობგადამმუშავებელი ქარხნის მშენებლობაში დაბანდებულ იქნა მხოლოდ 804 მილიონი მანეთი, მაშინ როცა მშენებლობის სახარჯთაღრიცხვო ღირებულებაა 2 მილიარდი მანეთი.

ხუთწლიანი გეგმის დირექტივებით გათვალისწინებული იყო აღმოსავლეთ რაიონებში საშენ მასალათა წარმოების ზრდის უფრო მაღალი ტემპი, ვიდრე საშუალოდ მთელ ჩვენს ქვეყანაში, მაგრამ საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტრო, აგრეთვე სხვა სამინისტროები და უწყებები დამაკმაყოფილებლად ვერ ასრულებენ ამ დავალებას.

თუ ხუთწლედის ოთხი წლის განმავლობაში ცემენტის წარმოება მთლიანად სსრ კავშირში 86 პროცენტით გადიდდა, შორეულ აღმოსავლეთში იგი გადიდდა მხოლოდ 19 პროცენტით. საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტრო აკავებენ აღმოსავლეთში ცემენტის ქარხნების მშენებლობას. მაგალითად, ქალაქ სემიპალატინსკში ცემენტის ქარხანა 1949 წლიდან შენდება. ქარხნის მშენებლობის სახარჯთაღრიცხვო ღირებულება თითქმის 200 მილიონ მანეთს შეადგენს, ექვსი წლის განმავლობაში კი ათვისებულია მხოლოდ 22 მილიონი მანეთი, ანუ 11 პროცენტი. ძალიან ნელი ტემპით ხორციელდება აგრეთვე იაშკინოს ცემენტის ქარხნის გაფართოება კემეროვოს ოლქში. არადამაკმაყოფილებლად მიმდინარეობს აღმოსავლეთში საკედლე მასალათა წარმოების გაფართოების სამუშაოები.

ჩვენი მანქანათმშენებელი მრეწველობა აგრეთვე ძირითადად თავმოყრილია ცენტრის რაიონებში და ლენინგრადში და სუსტად არის განვითარებული ჩვენი ქვეყნის აღმოსავლეთში. ცენტრის რაიონებში უშვებენ 80 პროცენტზე მეტ ავტომობილებს, ხოლო მარცვლეულის კომბაინების წარმოება თითქმის მთლიანად თავმოყრილია სსრ კავშირის ევროპულ ნაწილში.

შუა აზიისა და ყაზახეთის მოთხოვნილება ფოსფატიან მინერალურ სასუქებზე საკუთარი რესურსებით უზრუნველყოფილია მხოლოდ 60 პროცენტით, დანარჩენი სასუქები კი შეაქვთ სსრ კავშირის ევროპული ნაწილიდან და ურალიდან. ვოლგისპირეთი, ჩრდილოეთი კავკასია, ციმბირი და შორეული აღმოსავლეთი აგრეთვე შეზიდული მინერალური სასუქებით მარაგდებიან.

მნიშვნელოვნად ჩამორჩება მსუბუქი და კვების მრეწველობის მასობრივ ნაკეთობათა საწარმოების მშენებლობა აღმოსავლეთ რაიონებში. მსუბუქი მრეწველობა მეტისმეტად თავმოყრილია ცენტრში, სადაც მუშავდება 80 პროცენტზე მეტი ბამბის ქსოვილები და 70 პროცენტამდე შალის ქსოვილები, აღმოსავლეთში კი ეს მრეწველობა სუსტად არის განვითარებული.

სასურსათო საქონლის მრეწველობის სამინისტრო აგრეთვე არადამაკმაყოფილებლად ახორციელებს აღმოსავლეთ რაიონებში მაკარონის, საკონდიტრო და სასურსათო საქონლის სხვა საწარმოების მშენებლობას.

ყოველივე ეს მოწმობს, რომ მეტად სერიოზულად ჩამორჩება საწარმოო ძალების განვითარება ჩვენი ქვეყნის აღმოსავლეთში და განსაკუთრებით ციმბირში, შორეულ აღმოსავლეთში, შუა აზიასა და ყაზახეთში, რომელთა წილად ამჟამად მოდის სსრ კავშირის მთელი სამრეწველო პროდუქციის მხოლოდ 16 პროცენტი. დროა ბოლო მოვუღოთ აღმოსავლეთ რაიონებში სამრეწველო საწარმოთა მშენებლობის გაჭიანურების მავნე პრაქტიკას.

ჩვენს ქვეყანაში საწარმოო ძალების განლაგების ნაკლოვანებანი იწვევენ იმას, რომ რკინიგზის ტრანსპორტი აწარმოებს არარაციონალურ და მეტისმეტ შორ გადაზიდვას.

საილუსტრაციოდ მოვიყვანთ ცალკეული ფაქტებს, რომლებიც სასახელო როდია ზოგიერთი მინისტრისათვის.

შავი მეტალურგიის სამინისტრო სათანადო ღონისძიებებს არ ახორციელებს იმისათვის, რომ რკინის მადნის ბაზა განვითარდეს კუზნეცკის მეტალურგიული კომბინატის რაიონში, რის გამო ამ კომბინატისათვის დიდძალი მადანი მაგნიტოგორსკიდან შეაქვთ.

ის გარემოება, რომ სსრ კავშირის ევროპულ ნაწილში ქვანახშირის ამოღების ზრდა ჩამორჩება ჩვენი ქვეყნის ამ ნაწილში ქვანახშირის მოხმარების ზრდას, იმას იწვევს, რომ საჭირო ხდება ქვანახშირი გადაზიდონ უდიდეს მანძილზე. მაგალითად, 1954 წელს ურალის დასავლეთით მდებარე რაიონებში შეტანილია კუზნეცკისა და ყარაგანდის 11 მილიონ ტონაზე მეტი ქვანახშირი. ამჟამად კუზნეცკისა და ყარაგანდის ქვანახშირის აუზებიდან ქვანახშირი შეაქვთ შორს მოსკოვს იქით, სადაც წინათ იგი არასოდეს არ შეუტანიათ.

დასავლეთ ციმბირში გეოლოგიურ-საძიებო სამუშაოთა ჩამორჩენა იმას იწვევს, რომ იქ ურალიდან შეაქვთ სილა საყალიბო მიწისათვის. მაგალითად, ომსკის, ნოვოსიბირსკის ოლქებსა და ალტაის მხარეში მდებარე ქარხნები ჩელიაბინსკის ოლქის კარიერებიდან იღებენ სილას.

იმის გამო, რომ ჩრდილოეთსა და ციმბირში სრულიად არასაკმარისად არის განვითარებული ხე-ტყის ხერხვა, რკინიგზებს დიდი რაოდენობით გადააქვთ მორები 5.000 კილომეტრზე მეტ მანძილზე.

ციმბირიდან და შუა აზიიდან ყოველწლიურად გადაქვთ 2.000 ვაგონამდე გაურეცხავი მატყლი მატყლსარეცხებში, რომლებიც მდებარეობს უკრაინის სს რესპუბლიკაში, ხოლო წელიწადში 500 ვაგონამდე გარეცხილი მატყლი უკან გადააქვთ [illegible] შუა აზიასა და შორეულ აღმოსავლეთში.

მარილი შორეული აღმოსავლეთისათვის შეაქვთ პავლოდარიდან, თუმცა სრული შესაძლებლობაა, რომ მარილი მიიღონ ირკუტსკის ოლქიდან, რისთვისაც უნდა აშენებულიყო უსოლხეს მარილის ქარხანა. მაგრამ სასურსათო საქონლის მრეწველობის მინისტრი ამბ. ზოტოვი არ იღებს ღონისძიებებს ამ ქარხნის მშენებლობის დასაჩქარებლად.

იმის გამო, რომ პავლოდარის მარილსარეწში საკმარისად ვერ აწარმოებენ მარილის ბრიკეტებს, აღმოსავლეთ ციმბირსა და შორეულ აღმოსავლეთში შეაქვთ ილეცკის გოხი მარილი მეცხოველეობის საჭიროებისათვის. აღნიშნული მიმართულებებით ერთი ტონა მარილის გადაზიდვის ღირებულება შეადგენს 300 მანეთამდე, რაც თითქმის ერთიანად აღემატება თვით მარილის ღირებულებას.

არ შეიძლება შეეურიგდეთ ასეთ უმსგავსოებას ჩვენს მეურნეობაში.

უაღრესად სასტიკად უნდა დაიგმოს ბევრ ადგილობრივ ორგანიზაციათა ხელმძღვანელების უთაურობა, რომელნიც ცუდად იყენებენ მასობრივი მოხმარების ნაკეთობათა წარმოების ადგილებზე არსებულ ფართო შესაძლებლობებს. ნაცვლად იმისა, რომ განავითარონ ასეთ ნაკეთობათა წარმოება ადგილობრივი რესურსებით, მთელი რიგი ოლქებისა და რესპუბლიკების ხელმძღვანელები ურიგდებიან იმას, რომ ეს ნაკეთობანი შეაქვთ ჩვენი ქვეყნის სხვა, შორეული რაიონებიდანაც კი.

თურმე ტიუმენის ოლქში, რომელიც ტყეებით მდიდარია, იოლად ვერ წავლენ, თუ სხვა ოლქებიდან არ შეზიდეს ისეთი ნაწარმი, როგორიც არის ხის საზიდრების თვლები, რკალები, საკასრო ნაკეთობანი, ხის ნიჩბები. ამ ოლქში ტანისამოსის დასაკიდებიც კი სხვა რაიონებიდან შეაქვთ.

ვოლოგდის ოლქის პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების ხელმძღვანელებს თავიანთთვის სამარცხვინოდ არ მიაჩნიათ ის, რომ სხვა ოლქებიდან ეზიდებიან ხის ნიჩბებს, ვედროებს, ფოცხებს, ფიწლებს, ტაშტებსა და სხვა ამგვარ საქონელს.

ნაცვლად იმისა, რომ უფრო გააჩაღონ ფართო მოხმარების საქონლის წარმოება, ზოგიერთი რესპუბლიკური და საოლქო ორგანიზაცია დაადგა მოსახლეობისათვის მთელი რიგი დიდმნიშვნელოვანი საქონლის გამოშვების შეწყვეტის გზას. მაგალითად, მოლოტოვის ოლქში უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე შეწყდა 140-მდე სხვადასხვა სახეობის ფართო მოხმარების საქონლის, მათ შორის ბოქლომების, ნაჯახების, ნავთის ლამპების წარმოება. ამავე პერიოდში ბელორუსიის სს რესპუბლიკაში შეწყდა 50-ზე მეტი სახეობის ფართო მოხმარების საქონლის წარმოება.

ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების ხელმძღვანელებმა გადაჭრით უნდა აღმოფხვრან ასეთი უვარგისი პრაქტიკა, რომელიც ზიანს აყენებს მოსახლეობისა და სახელმწიფოს ინტერესებს. სერიოზულად უნდა მოვკიდოთ ხელი ადგილობრივი და კოოპერაციული მრეწველობის საწარმოებში მასობრივი მოხმარების საგნების წარმოების განვითარებას.

რა ღონისძიებანი უნდა განვახორციელოთ ზემოაღნიშნულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად?

უწინარეს ყოვლისა, უნდა ავამაღლოთ სამინისტროთა მუშაობის დონე სამრეწველო საწარმოთა განლაგების დაგეგმვაში; ახლა ეს საქმე არაორგანიზებულად, ხოლო ბევრ შემთხვევაში საქმის უცოდინარად წარმოებს. მინისტრებმა ძირეულად უნდა შეცვალონ თავიანთი დამოკიდებულება საწარმოთა მშენებლობის ადგილის ამორჩევის საკითხებისადმი, ამ საქმეს მიუდგნენ არა უწყებრივი, არამედ სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისით.

უნდა გავუმჯობესოთ ჩვენს ქვეყანაში საწარმოო ძალების განლაგების საერთოსახელმწიფოებრივი დაგეგმვა. ამ საქმეში მთავარ როლს სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისია უნდა ასრულებდეს. მისი პირდაპირი მოვალეობაა მუდამ იჩენდეს ზრუნვას სამრეწველო საწარმოთა სწორი გეოგრაფიული განლაგებისათვის. სახელმწიფო საგეგმო კომისიის მუშაკებმა უნდა შეიგნონ, თუ რა დიდი პასუხისმგებლობა აკისრიათ მათ სახელმწიფოს წინაშე ამ საქმისათვის. უახლოესი დროის განმავლობაში სახელმწიფო საგეგმო კომისიამ სამინისტროებისა და ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოების მონაწილეობით უნდა შეიმუშაოს მრეწველობის უმნიშვნელოვანესი დარგების განვითარებისა და განლაგების მეცნიერულად დასაბუთებული სქემა 10-15 წლის პერიოდისათვის. ამასთან გაითვალისწინოს ნედლეულის, სათბობის წყაროებთან და მოხმარების რაიონებთან მრეწველობის მიახლოების, აგრეთვე ეკონომიური რაიონების მეურნეობის კომპლექსური განვითარების და სამრეწველო საწარმოთა შიდარაიონული კოოპერაციის ყოველი ღონისძიებით განვითარების უზრუნველყოფის ამოცანა. საჭიროა დაუყოვნებლივ და უაღრესი სიმტკიცით განვახორციელოთ პრაქტიკული ღონისძიებანი ჩვენი ქვეყნის აღმოსავლეთ რაიონებში მრეწველობის უფრო სწრაფი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

IX.

ავამაღლოთ მრეწველობისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის დონე

მრეწველობის წინაშე მდგომი დიდი ამოცანები წარმატებით ვერ გადაწყდება, თუ არ განხორციელდა ბუშათა კლასისა და ინჟინერ-ტექნიკური ინტელიგენციის პოლიტიკური და შრომითი აქტივობის შემდგომი აღმავლობა. პარტიული ორგანიზაციების პოლიტიკური და ორგანიზაციული მუშაობა მასებში ყოველთვის იყო და ახლაც არის საფუძველი ყველა ჩვენი გამარჯვებისა სამეურნეო მშენებლობაში. ი. ბ. სტალინი მიგვითითებდა, რომ სამეურნეო წარმატებანი, მათი სიმტკიცე და ხანგრძლივობა მთლიანად და სავსებით დამოკიდებულია პარტიულ-ორგანიზაციული და პარტიულ-პოლიტიკური მუშაობის წარმატებებზე, რომ თუ ეს პირობა არ იქნება, სამეურნეო წარმატებები შეიძლება ქვიშაზე აგებული აღმოჩნდეს.

ახლა იმასთან დაკავშირებით, რომ საჭიროა უზრუნველყოთ მრეწველობის შემდგომი აღმავლობა, პარტიული ორგანიზაციები მოვალენი არიან მნიშვნელოვნად აამაღლონ მასებში მთელი პარტიულ-პოლიტიკური მუშაობის დონე, ახალ საფეხურზე აიყვანონ მრეწველობისადმი პარტიული ხელმძღვანელობა.

ამ უკანასკნელ ხანს პარტიამ და მთავრობამ განახორციელეს მთელი რიგი ღონისძიებანი, რომელთა მიზანია მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობის გაუმჯობესება და მისი ტექნიკური პროგრესის დაჩქარება.

მიმდინარე წლის აპრილში პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ წერილით მიმართეს მრეწველობის ყველა მუშაკს, ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკსა და მოსამსახურეს, უწყებათა და საწარმოთა ხელმძღვანელებს, მეცნიერებისა და ტექნიკის მოღვაწეებს, მრეწველობის საწარმოთა და დაწესებულებათა პარტიულ, პროფკავშირულ და კომკავშირულ ორგანიზაციებს. წერილში იმ წარმატებებთან ერთად, რომლებსაც სოციალისტურმა ინდუსტრიამ მიაღწია, აღნიშნულია მრეწველობის მუშაობის დიდი ნაკლოვანებანი და ნაჩვენებია მათი აღმოფხვრის გზები.

გაიმართა აგრეთვე მეცნიერებისა და ტექნიკის მუშაკთა თათბირები, რომლებშიც ფართო მონაწილეობას იღებდნენ ნოვატორი მუშები, საწარმოთა, საკონსტრუქტორო ბიუროთა და სამეცნიერო-საკვლევ ინსტიტუტთა ხელმძღვანელები. თათბირებმა საფუძვლიანად, საქმიანად განიხილეს საკითხები, რომლებიც ეხება ჩვენს ქვეყანაში შემდგომ ტექნიკურ პროგრესს და მრეწველობისა და სამეცნიერო-საკვლევ ორგანიზაციების მუშაობის გაუმჯობესებას.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს წერილი ყველგან მხურვალედ მოიწონეს საწარმოთა მუშებმა და მოსამსახურეებმა, ინჟინერ-ტექნიკური მუშაკებისა და სამეცნიერო საზოგადოებრიობის ფართო წრეებმა; ამ წერილმა ნაზრომელთა შემოქმედებითი აქტივობის ახალი აზვირთება გამოიწვია. ქარხნებში, ფაბრიკებში, შახტებსა და მაღაროებში, სამეცნიერო დაწესებულებებში შეაქვთ დიდძალი

(დასასრული მე-4 გვერდზე).

ამხანაგ ნ. ა. ბულგანინის მოხსენების დასასრული

ძვირფასი წინადადებანი წარმოების ტექნიკისა და ტექნოლოგიის სრულყოფისათვის, მრეწველობის მუშაობის ხარისხობრივი მაჩვენებლების გაუმჯობესებისათვის. წერილის განხილვას უკვე მოჰყვა დადებითი შედეგები — ნრეწველობის მთელი რიგი დარგების საწარმოებმა ამ უკანასკნელ ხანს შესამჩნევად გააუმჯობესეს თავიანთი მუშაობა.

იმ ღონისძიებათა რიცხვს, რომელთა მიზანია გაუმჯობესდეს მრეწველობის მმართველობა, ეკუთვნის ზოგიერთი სამინისტროს დაწვრილერთეულება და ახალი სამინისტროების — ელექტროსადგურთა, ნავთობის მრეწველობის საწარმოთა, ქვანახშირის მრეწველობის საწარმოთა მშენებლობის სამინისტროების შექმნა.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მუშაობის ორგანიზაციის გასაუმჯობესებლად და იმ მიზნით, რომ გაძლიერდეს მინისტრებისა და უწყებათა ხელმძღვანელების პასუხისმგებლობა მინდობილი საქმისათვის, გაუქმდა მინისტრთა საბჭოსთან არსებული დარგობრივი ბიუროები, ხოლო მინისტრთა საბჭოს აპარატი შემცირდა 50-ზე მეტი პროცენტით. გაუქმდა მინისტრთა საბჭოს აპარატში წინათ არსებული განყოფილებები და ჯგუფები, რომლებიც სამინისტროებისა და სახელმწიფო საგეგმო კომისიის მაგივრად ასრულებდნენ მუშაობას მთავრობის გადაწყვეტილებათა მოსამზადებლად და დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან ამ გადაწყვეტილებათა შესათანხმებლად.

პარტიის ცენტრალური კომიტეტის აპარატში მოხდა სამრეწველო-სატრანსპორტო განყოფილების რეორგანიზაცია, რამაც შესაძლებელი გახადა, რომ ცენტრალურმა კომიტეტმა მნიშვნელოვნად გააძლიეროს კონტროლი მრეწველობის მუშაობისადმი.

პარტიის ცენტრალური კომიტეტი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო კვლავაც მოახმარენ თავიანთ ღონისძიებებს იმას, რომ შეექმნას მრეწველობის წარმატებითი მუშაობის პირობები.

ზოგიერთი ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანო ჯერ კიდევ ბოლომდე ვერ მიმხვდარა, რომ მრეწველობის შემდგომი აღმავლობისა და მისი შემდგომი ტექნიკური პროგრესის ამოცანები ნოითხოვენ ათათგან—გადაჭრით შეცვალონ მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობის შინაარსი და მეთოდები, რომ მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობა ახლა ნიშნავს — შეურიგებელი ბრძოლა აწარმოო რუტინისა და დახავსებულობის წინააღმდეგ, პირველ რიგში ტექნიკაში, ფართო გზა გაუხსნა ყოველივე ახალსა და მოწინავეს, ხელი აღღო დეკლარაციულობაზე გადაწყვეტილებებში, არსებითად ჩასწვდე საწარმოთა საქმეებს, ღრმად გაერკვე წარმოების ტექნიკასა და ეკონომიკაში. ჯეროვნად ხელმძღვანელობდე მრეწველობას — ეს აგრეთვე იმას ნიშნავს, რომ კარგად იცნობდე მის კადრებს, უნარიანად შეარჩიო და სწორად გაანაწილო ისინი, ყოველდღიურად ეწეოდე მასობრივ-პოლიტიკურ მუშაობას მშრომელთა შორის.

სამწუხაროდ, ჩვენში ჯერ კიდევ ვერ ვიტყვით, რომ ყველა პარტიული კომიტეტი თავის პრაქტიკულ საქმიანობაში ზუსტად იცავს ამ დებულებებს. მოკავშირე რესპუბლიკათა კომპარტიების ზოგიერთი ცენტრალური კომიტეტის, პარტიის ზოგიერთი სამხარეო და საოლქო კომიტეტის მხრივ მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობის დონე ჯერ კიდევ ვერ აკმაყოფილებს თანამედროვე ნოთხოვნებს. თუ სოფლის მეურნეობის ხელმძღვანელობის საქმეში პარტიული კომიტეტები ამ უკანასკნელ ხანს ახორციელებენ თავიანთი მუშაობის რადიკალურად გარდაქმნას და უფრო კონკრეტულად იწყებენ მიდგომა დღევანდელი ამოცანების გადაწყვეტისადმი, საკოლმეურნეო წარმოების განვითარების პერსპექტივებისადმი, სამაგიეროდ მრეწველობის საკითხებზე ისინი უფრო ხშირად მხოლოდ მაშინ მუშაობენ, როცა აღმოჩნდება, რომ ამა თუ იმ საწარმოში საქმე ჩაიფუშა.

ამოცანა ის არის, რომ სოციალისტური სოფლის მეურნეობის განვითარების საკითხებისადმი ყურადღების შეუნელებლად, ინიშვნელოვნად ავამაღლოთ მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობის დონე, უზრუნველყოთ სამრეწველო წარმოების შემდგომი მკვეთრი აღმავლობა იმ საფუძველზე, რომ ფართოდ დავნერგოთ მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლესი მიღწევები და მნიშვნელოვნად გავადიდოთ შრომის ნაყოფიერება, როგორც რეალური ხელფასის გადიდებისა და, მაშასადამე, მუშათა, ინჟინერ-ტექნიკური პერსონალისა და მოსამსახურეთა კეთილდღეობის გაუმჯობესების საშუალება.

რა არის მრეწველობისადმი ხელმძღვანელობაში ზოგიერთი პარტიული კომიტეტის მუშაობის მთავარი ნაკლი?

უწინარეს ყოვლისა ის, რომ კონკრეტულად ვერ უდგებიან საქმეს, არა აქვთ უნარი გამოჰყონ მთავარი და მას მიაქცინონ პარტიული ორგანიზაციების მთელი ყურადღება. სწორედ ამიტომ ბევრ საწარმოში ნელა ინერგება ახალი ტექნიკა და ტექნოლოგია. ზოგიერთ პარტიულ კომიტეტს არ ჰყოფნის, უნარი და სიმტკიცე, რომ გადაჭრას კონკრეტული საქმეები.

ავიღოთ თუნდაც ისეთი საკითხი, როგორიც არის მარტენის ღუმელების მუშაობის ინტენსიფიკაცია ჟანგბადის გამოყენებით. მაკეევკისა და ნოვი ტაგილის მეტალურგიულ ქარხნებში უკვე რამდენიმე წელიწადია დევს მოწყობილობა ჟანგბადის დანადგარებისათვის, ხოლო პარტიის არც სტალინოს და არც სვერდლოვსკის საოლქო კომიტეტებს ფაქტიურად არაფერი გაუკეთებიათ იმისათვის, რომ ეს მოწყობილობა უფრო სწრაფად დაემონტაჟებინათ და ამუშავებინათ. სვერდლოვსკის საოლქო კომიტეტის მუშაკები ურიგდებიან აგრეთვე ისეთ არანორმალურ მდგომარეობას, რომ 1950 წლიდან არ იყენებენ 80 მილიონ მანეთად ღირებული საშუალოსორტული საგლინავი დგანის მოწყობილობას. ამ დგანის ამუშავება ჩვენს ქვეყანას მისცემდა 650 ათას ტონა ნაგლინს წელიწადში და შესაძლებელს გახდიდა ბევრად შეგვემცირებინა ლითონის გადაზიდვა სამხრეთის ქარხნებიდან ურალში. ურალის ძველი მეტალურგიული ქარხნების რეკონსტრუქცია სრულიად არადამაკმაყოფილებელი ტემპით წარმოებს, არ ხდება ამისათვის გამოყოფილი სახსრების ათვისება, აღნიშნული ქარხნების ძირითად საამქროებში შრომის ნაყოფიერება ორ-ორნახევარჯერ ნაკლებია, ვიდრე საშუალოდ შავი მეტალურგიის ქარხნებში. მართალია, შრომის ნაყოფიერების გადიდების ღონისძიებათა საკითხი სვერდლოვსკის საოლქო კომიტეტის პლენუმის მსჯელობის საგანი იყო, მაგრამ ლაპარაკსა და რეზოლუციებს საქმე არ გასცილებია, ხოლო იმ საწარმოთა რაოდენობა, რომლებიც შრომის ნაყოფიერების დავალებებს ვერ ასრულებენ, ამის შემდეგ არა თუ არ შემცირებულა, არამედ კიდეც გადიდდა.

დიდი პრეტენზია უნდა წავუყენოთ პარტიის ლენინგრადის, ჩელიაბინსკის, ნოვოსიბირსკის, გორკისა და ზოგიერთ სხვა საოლქო კომიტეტს, რომლებიც ოლქში გეგმების საერთო შესრულების იქით ვერ ამჩნევენ მუშაობის ჩაშლას ბევრ საწარმოში.

პარტიის ლენინგრადის საოლქო და საქალაქო კომიტეტებში ცოტას როდი ლაპარაკობენ ტექნიკურ პროგრესზე, ხოლო ქალაქის საწარმოებმა მაინც ვერ აითვისეს ახალი ტიპების მანქანებისა და მექანიზმების მნიშვნელოვანი რაოდენობის გამოშვება. ქარხანა „რუსსკი დიზელი" ხუთი წლის განმავლობაში მუშაობს ახალი კონსტრუქციის დიზელის შექმნაზე, მაგრამ ვერა და ვერ შეძლო მისი გადაცემა წარმოებისათვის. ქალაქის მრავალი საწარმო მუშაობს მოძველებული ტექნოლოგიით, ამ საწარმოებში დიდია ხელისშრომის წილი, დგანის მოწყობილობას მხოლოდ 50-55 პროცენტით იყენებენ.

მაგნიტოგორსკის მეტალურგიული კომბინატი ჩვენს ქვეყანაში ცნობილია, როგორც მოწინავე საწარმო, მისი მუშაობის გამოცდილებას წარმატებით იყენებს ბევრი სხვა ქარხანა, ხოლო პარტიის ჩელიაბინსკის საოლქო კომიტეტს ხელი არ მიუწვდება, რომ მაგნიტოგორსკელების საუკეთესო წესები გადაიტანოს ჩელიაბინსკისა და ზლატოუსტის მეტალურგიულ ქარხნებში, სადაც საწარმოო პროცესების მექანიზაციის მაღალ ორონესთან ერთად არსებობს კუსტარულობა და მუშაობის ჩამორჩენილი ხერხები. მაგალითად, ზლატოუსტის ქარხნის საგლინავ საამქროში გავარვარებული ნამზადის გადაცემა გასაჭურებელი ღუმელებიდან დგანზე და მსხვილი მავთულის გადაცემა უკანასკნელი ყაფაზიდან ბუნტამდე ხელით სრულდება. საოლქო კომიტეტი სათანადო პარტიულ შეფასებას არ აძლევს ასეთ ფაქტებს, შემრიგებლურად ეპყრობა იმ მუშაკებს, რომლებიც აფერხებენ წარმოების მექანიზაციას.

ჩვენ კმაყოფილი არა ვართ აზერბაიჯანის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და პარტიის ბაქოს საქალაქო კომიტეტის ხელმძღვანელობით ნავთობის მრეწველობისადმი. რესპუბლიკაში 1954 წელს ნავთობსარეწების სამწართველოთა 60-ზე მეტ პროცენტს არ შეუსრულებია ნავთობის ამოღების დავალება, ბაქოს ძირითადი ნავთობგადამამუშავებელი ქარხნები არ ასრულებენ პროდუქციის ასორტიმენტის გეგმას. ეს იმიტომ ხდება, რომ აზერბაიჯანის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი და პარტიის ბაქოს საქალაქო კომიტეტი, რომლებიც ნავთობის ამოღებისა და გადამუშავების გეგმების შესრულების საშუალო მაჩვენებლებს იყენებენ, ნაკლებ ყურადღებას აქცევენ ცალკეული ქარხნებისა და ნავთობსარეწების მუშაობას. ცუდად იყენებენ ნავთობის ამოღების გადიდების რეზერვებს. შრომის მოწინავე მეთოდები, ახალი ტექნიკა და ტექნოლოგია ნელა ინერგება. ნავთობის ამოღების მეორადი მეთოდები შარშან გამოყენებული იყო ბაქოს მოქმედი ჭაბურღილების ახლოდ მეხუთედ ნაწილში. აზერბაიჯანელი მენავთობეები ბურღვის ტურბინული წესის დანერგვის თაოსნები არიან. ამ წესს ფართოდ იყენებენ ჩვენი ქვეყნის ნავთობის სხვა რაიონებში, მაგრამ თვით აზერბაიჯანში იგი საკმაოდ ვერ გავრცელდა.

ზოგიერთი პარტიული კომიტეტი ნაცვლად იმისა, რომ გააძლიეროს სამეურნეო ხელმძღვანელთა პასუხისმგებლობა მინდობილი საქმისათვის, სისტემატური კონტროლი გაუწიოს და წარმართოს მათი მუშობა, ეწევა წვრილმან მეურვეობას, ხოლო ზოგჯერ მათ მაგიერობასაც კი.

აკეთებენ რა მათთვის უჩვეულო საქმეებს, ასეთი პარტიული კომიტეტები ამით ასუსტებენ ყურადღებას მშრომელთა შორის პარტიულ-პოლიტიკური და ორგანიზატორული მუშაობის, კადრების შერჩევის გაუმჯობესების, განაწილებისა და აღზრდის, სამეურნეო ორგანოების მუშაობისადმი კონტროლის გაძლიერების საკითხებისადმი.

საჭიროა ბოლო მოვუღოთ ასეთ პრაქტიკას, ხელი ავიღოთ სამეურნეო ხელმძღვანელების წვრილმან მეურვეობაზე და გავადიდოთ მათდამი მოთხოვნები საწარმოთა ზუსტი მუშაობის უზრუნველყოფისა და ყველა საწარმოო-ტექნიკური საკითხის დროზე გადაჭრის საქმეში. უნდა განვამტკიცოთ ერთმმართველობა, გავაძლიეროთ საწარმოთა ხელმძღვანელების პასუხისმგებლობა საწარმოო გეგმების, ახალი ტექნიკის დანერგვის დავალებათა, შრომის ნაყოფიერების ზრდისა და პროდუქციის თვითღირებულების შემცირების დავალებათა შესრულებისათვის.

არ შეიძლება არ აღინიშნოს ისიც, რომ რაიონულ, საქალაქო, საოლქო, სამხარეო კომიტეტებსა და მოკავშირე რესპუბლიკათა კომპარტიების ცენტრალურ კომიტეტებში დაკნინებულია სამრეწველო განყოფილებათა როლი. ამ განყოფილებათა მუშაკები ნაცვლად იმისა, რომ აწარმოონ ყოველდღიური ორგანიზატორული მუშაობა საწარმოებში, ღრმად შეისწავლონ კადრები, წარმოების ტექნიკა და ეკონომიკა, შეიმუშაონ და პარტიული კომიტეტების განსახილველად შეიტანონ საწარმოთა მუშაობის ძირითადი საკითხები, აკეთებენ წვრილმან სამეურნეო საქმეებს, თავიანთ ფუნქციებს ამოწურავენ მრავალი სხვადასხვა ცნობისა და ნაკრების შედგენით. პარტიული ორგანოების სამრეწველო განყოფილებებს ხშირად აკომპლექტებენ ნაკლებგამოცდილი მუშაკებით, რომლებსაც არა აქვთ საჭირო ტექნიკური და ეკონომიური ცოდნა და არ შესწევთ უნარი ღრმა ანალიზი გაუკეთონ საწარმოთა მუშაობას. ამ განყოფილებათა მუშაკებს ხშირად ტვირთავენ სხვადასხვა დავალებით, რაც დაკავშირებული არ არის მათს ძირითად საქმიანობასთან.

უნდა გარდავქმნათ სამრეწველო განყოფილებათა მუშაობა, განვამტკიცოთ ისინი უნარიანი პარტიული მუშაკებით, რომლებსაც მრეწველობაში მუშაობის საკმაო გამოცდილება აქვთ, რომლებმაც კარგად იციან წარმოების ტექნიკა და ეკონომიკა. საჭიროა განვტვირთოთ სამრეწველო განყოფილებათა მუშაკები ფუჭი მიწერ-მოწერისა და სასხდომო ფუსფუსისაგან, რათა თავიანთი სამუშაო დროის მეტი წილი ისინი იმყოფებოდნენ საწარმოებში და დახმარებას უწევდნენ საწარმოთა პარტიულ ორგანიზაციებს პარტიისა და მთავრობის დირექტივების განხორციელებაში.

ბევრი პარტიული ორგანო სამრეწველო საწარმოებისადმი ხელმძღვანელობაში სუსტად ეყრდნობა პირველადს პარტიულ ორგანიზაციებს, საკმაოდ არ წარმართავს მათს საქმიანობას საწარმოთა მუშაკების შემოქმედებითი ინიციატივის ყოველმხრივ გაშლისათვის. რაკი ხელმძღვანელობა აკლიათ, პირველადი პარტიული ორგანიზაციები სერიოზულ შეცდომებსა და ნაკლოვანებებს უშვებენ საწარმოებში მასობრივ-პოლიტიკური მუშაობის განხორციელებაში, შინაარსსა და ფორმებში.

ბევრი პარტიული, პროფკავშირული და კომკავშირული მუშაკი თვითონ უშუალოდ არ აწარმოებს პოლიტიკურ მუშაობას ადამიანებთან, ნაკლები ურთიერთობა აქვს მუშებთან, რაც ასუსტებს აღმზრდელობითს მუშაობას. პარტიული და საბჭოთა ორგანოების ხელმძღვანელები იშვიათად არიან ხოლმე საწარმოებში, ხოლო თუ გამოჩნდებიან იქ, ისიც გავლით. იმისათვის კი, რომ გაესაუბრონ მუშებს, ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკებს, გამოარკვიონ მათი საჭიროებანი და, თუ საჭიროა, დახმარება გაუწიონ მათ მიერ წამოყენებული საკითხების გადაჭრაში, ამ ხელმძღვანელებს დრო არა ჰყოფნით. ეს არასწორი პრაქტიკა ეწინააღმდეგება ლენინის მითითებებს მასებთან კავშირის განმტკიცების შესახებ.

იმისათვის, რომ უფრო სწრაფად აღმოფხვრან მასებთან პოლიტიკური მუშაობის ნაკლოვანებანი, პარტიულმა, სამეურნეო, პროფკავშირულმა და კომკავშირულმა ხელმძღვანელებმა, დიდებმა და პატარებმა, თავიანთ მოვალეობად უნდა მიიჩნიონ ყოველდღიური მუშაობა აწარმოონ ადამიანებთან, გაიგონ მათი მოთხოვნილებანი, სისტემატურად აკეთონ მშრომელთა წინაშე პოლიტიკური მოხსენებები და იკითხონ ლექციები. ის ხელმძღვანელები, რომლებიც უგულებელყოფენ მუშების მოთხოვნილებებსა და საჭიროებებს, ანგარიშს არ უწევენ რიგითი მუშაკების აზრს, საჭიროა მიცემულ იქნან პასუხისგებაში როგორც ბიუროკრატები.

დიდი მნიშვნელობა აქვს სამრეწველო საწარმოებში, სამინისტროებსა და უწყებებში სამეურნეო აქტივების რეგულარულად ჩატარებას. აქტივები გვეხმარებიან წარმოებაში ნაკლოვანებათა გამოვლინებისა და აღმოფხვრის საქმეში. მაგრამ უკანასკნელ დროს ზოგიერთ პარტიულ კომიტეტს, სამინისტროთა, უწყებათა და საწარმოთა ხელმძღვანელებს დაავიწყდათ მუშაობის ეს სასარგებლო ფორმა, დააკნინეს აქტივების მნიშვნელობა და აღარ იწვევენ მათ.

საჭიროა აღვადგინოთ სამეურნეო აქტივების რეგულარული მოწვევის პრაქტიკა, მათ განსახილველად დავსვათ წარმოების, მოწინავე ტექნიკის დანერგვის, შრომის ნაყოფიერების გადიდების კონკრეტული საკითხები, უზრუნველვყოთ დასმული საკითხების საქმიანი, კრიტიკული განხილვა და არ დავუშვათ პარადულობა და ხმაური.

მუშების, ინჟინერ-ტექნიკური მუშაკებისა და მოსამსახურეების შემოქმედებითი აქტივობის ამაღლების მნიშვნელოვანი საშუალებაა საწარმოო თათბირები და საერთო კრებები. მაგრამ ზოგიერთ სამეურნეო, პარტიულ და პროფკავშირულ მუშაკს საწარმოო თათბირები საჭიროდ არ მიაჩნია. ზოგიერთ საწარმოში მუშების კრიტიკულ შენიშვნებსა და წინადადებებს ანგარიშს არ უწევენ და არ ასრულებენ. საჭიროა გადაჭრით მოვუღოთ ბოლო საწარმოო თათბირებისა და მუშათა კრებებისადმი ასეთ არასწორ დამოკიდებულებას, სისტემატურად და მაღალ დონეზე ნოვაწყოთ ისინი.

სოციალისტური შეჯიბრებისადმი ხელმძღვანელობის დარგში პარტიული, პროფკავშირული, კომკავშირული და სამეურნეო ორგანიზაციების მუშაობაში მთელ რიგ შემთხვევებში ვხვდებით ფორმალურ მიდგომას, იმის ცდებს, რომ მასების ეს შემოქმედებითი მოძრაობა ჩაჭედონ გამოგონილი და ბიუროკრატიული ფორმების ვიწრო ჩარჩოებში, რომლებსაც ზემოდან ნერგავენ.

საწარმოებში ფართოდ გავრცელებულია სოციალისტურ ვალდებულებათა წინასწარ დამზადებული სტანდარტული ბლანკები. პროფკავშირული და პარტიული ხელმძღვანელები ანგარიშს აბარებენ შეჯიბრებაში მუშების მთლიანად ჩაბმის შესახებ და თვალს არიდებენ იმას, რომ ბევრ საწარმოში არ არის ნამდვილი შემოქმედებითი შეჯიბრება.

გადაუდებელი ამოცანაა ის, რომ ყველგან ახალ სიფეხურზე ავიყვანოთ სოციალისტური შეჯიბრება. ამასთან მხედველობაში ვიგულისხმოთ, [illegible] გინედ ვნერგოთ წარმოების მოწინავეთა და ნოვატორთა მიღწევები და ამ საფუძველზე მოვიპოვოთ ახალი წარმატებანი.

პროფესიული კავშირები, წარმოადგენენ რა მშრომელთა მასობრივ ორგანიზაციას, დიდ მუშაობას ეწევიან მუშათა და მოსამსახურეთა კომუნისტური აღზრდისათვის, წარმართავენ მათს მეცადინეობას სამეურნეო და პოლიტიკური ამოცანების შესასრულებლად, რომლებიც დასახულია ჩვენი სახელმწიფოს წინაშე. მაგრამ არ შეიძლება არ აღინიშნოს, რომ ნაკლოვანებანი მრეწველობის მუშაობაში რამდენადმე აიხსნება აგრეთვე იმით, რომ პროფკავშირული კომიტეტები არ ახდენენ საკმაო გავლენას მუშათა ფართო მასების შემოქმედებითი ინიციატივის განვითარებაზე სამეურნეო მშენებლობაში. პროფკავშირული ორგანიზაციები ნაკლებად მუშაობენ შრომის დისციპლინის განმტკიცების, მუშათა მასობრივი გამომგონებლობისა და რაციონალიზაციის განვითარების, მუშათა და მოსამსახურეთა შრომისა და ხელფასის დანორმვის საკითხებზე. პროფკავშირული ორგანიზაციები ჯეროვან სიმტკიცესა და ინიციატივას ვერ იჩენენ აგრეთვე მუშათა ყოფაცხოვრების გაუმჯობესებაში, საცხოვრებლებისა და კულტურულ-საყოფაცხოვრებო საწარმოთა მშენებლობის გეგმების შესრულებისათვის კონტროლის გაწევაში.

მრეწველობაში მუშაობს სამნახევარმილიონზე მეტი კომკავშირელი. ისინი სანიმუშოდ შრომობენ და გამოდიან წარმოებაში პატრიოტულ თაოსნობათა ინიციატორებად. ამასთან უნდა ითქვას, რომ ბევრ საწარმოთა პარტიული ორგანიზაციები და სამეურნეო ხელმძღვანელები სუსტად ეყრდნობიან კომკავშირულ ორგანიზაციებს საწარმოო ამოცანების გადაჭრაში. ამავე დროს მეტ წილ საწარმოებში მუშათა დაახლოებით ნახევარი შეადგენს ახალგაზრდობა, და საქმის წარმატება ბევრად დამოკიდებულია მის მუშაობაზე.

საჭიროა გავაძლიეროთ კომკავშირული ორგანიზაციების აქტივობა და მათი როლი საწარმოო და საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში, ყოველი ღონისძიებით დავუჭიროთ მხარი მათს ინიციატივასა და ძვირფას თაოსნობას და განვავითაროთ იგი. პარტიულ ორგანიზაციებს მოეთხოვებათ მეტი იზრუნონ ახალგაზრდობის პოლიტიკური და საწარმოო აღზრდისა და სწავლებისათვის, მისი შრომის, ყოფაცხოვრებისა და კულტურული დასვენების ორგანიზაციისათვის.

ჩვენ ყველა პირობა გვაქვს იმისათვის, რომ ფაბრიკებში, ქარხნებში, შახტებში, მშენებლობებზე წარმოებდეს მრავალმხრივი და ღრმა მუშაობა მშრომელთა კომუნისტური აღზრდისათვის. სამრეწველო საწარმოებში მუშაობს ორ მილიონზე მეტი კომუნისტი, არის 27 ათასზე მეტი განთავისუფლებული პარტიული, პროფკავშირული და კომკავშირული მუშაკი. პარტიულ ორგანიზაციებს შეძენილი აქვთ მასებში მუშაობის მნიშვნელოვანი გამოცდილება.

პარტიული ორგანიზაციების წინაშე მრეწველობის დარგში მდგომი დიდი ამოცანები მოითხოვენ პარტიული ხელმძღვანელობის მეთოდების შემდგომ სრულყოფას, საწარმოებში ორგანიზატორული და მასობრივ-პოლიტიკური მუშაობის მკვეთრად გაუმჯობესებას, კრიტიკისა და თვითკრიტიკის ფართოდ გაშლას, კომუნისტთა შემოქმედებითი აქტივობისა და ავანგარდული როლის ყოველი ღონისძიებით გაძლიერებას.

პარტიული ორგანიზაციები ღრმად უნდა სწვდებოდნენ წარმოების ტექნიკასა და ეკონომიკას, უნარიანად ახორციელებდნენ კონტროლს ადმინისტრაციის საქმიანობისადმი, რაზმავდნენ კომუნისტებს, კომკავშირელებს, ყველა მუშას, ინჟინერ-ტექნიკურ მუშაკსა და პოსამსახურეს, რათა იბრძოლონ თვითეული საწარმოს ჩიერ სახელმწიფო გეგმის შესრულებისათვის, მრეწველობის მძლავრი აღმავლობისა და ტექნიკური პროგრესისათვის.

★ ★ ★

ამხანაგებო! ვამთავრებ ჩემს მოხსენებას. ვაჯამებთ რა ზემოხსენებულს, საჭიროა ერთხელ კიდევ ხაზგასმით აღვნიშნოთ, რომ ძალიანად ჩვენს სოციალისტურ მრეწველობას და მის თვითეულ დარგს აქვს უდიდესი შესაძლებლობანი. თუ ამ შესაძლებლობებს გადავაქცევთ სინამდვილედ, ხოლო ეს, ეჭვი არ არის, ასეც იქნება, ჩვენ სწრაფად მივაღწევთ ახალ მძლავრ აღმავლობას მთელი სახალხო მეურნეობის ზრდის, ჩვენი დიდი სჯჭოთა კავშირის ძლიერების შემდგომი განმტკიცების საიმედო ბაზის — მრეწველობის შემდგომ განვითარებაში.

სოციალისტური წარმოების განუწყვეტელი ზრდა და სრულყოფა უმაღლესი ტექნიკის ბაზაზე ჩვენ გვჭირდება იმისათვის, რომ უზრუნველვყოთ მთელი სჯჭოთა საზოგადოების მუდმივად მზარდ მატერიალურ და კულტურულ მოთხოვნილებათა მაქსიმალური დაკმაყოფილება.

ჩემს მოხსენებაში მე ვცდილობდი განმესაზღვრა მთავარი მიმართულებანი, რომლებითაც ახლა უნდა მიდიოდეს ჩვენი მრეწველობის განვითარება. მოკლედ ისინი შეგვიძლია ჩამოვაყალიბოთ შემდეგნაირად:

პირველი. განვახორციელოთ ღონისძიებათა ფართო პროგრამა — გავაუმჯობესოთ მრეწველობის ტექნიკური აღჭურვილობა, დავაჩქაროთ ახალი მანქანების შექმნა, აგრეთვე სრულყოთ წარმოების ტექნოლოგია მეცნიერებისა და ტექნიკის თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად.

მეორე. ყოველი ღონისძიებით და რაციონალურად გამოვიყენოთ არსებული ტექნიკა, რომელიც უკვე არის მრეწველობაში.

მესამე. ფართოდ განვავითაროთ წარმოების სპეციალიზაცია და კოოპერირება როგორც ცალკეული დარგების შიგნით, ისე მთლიანად მრეწველობაშიც.

მეოთხე. განუხრელად ვზარდოთ შრომის ნაყოფიერება და შევამცროთ სამრეწველო პროდუქციის თვითღირებულება და ამ საფუძველზე უზრუნველვყოთ მუშათა და მოსამსახურეთა რეალური ხელფასის მუდმივი ზრდა.

მეხუთე. გავაუმჯობესოთ წარმოებისადმი ხელმძღვანელობის ხარისხი; გავაუმჯობესოთ მრეწველობის ხელმძღვანელ კადრებთან და სპეციალისტებთან მუშაობა; გავაძლიეროთ სახელმწიფო დისციპლინა მრეწველობის მმართველობის მთელ სისტემაში.

მეექვსე. აღმოვფხვრათ ჩვენს ქვეყნის საწარმოო ძალების განლაგებაში არსებული ნაკლოვანებანი. დროზე და ხარისხოვნად ავამუშაოთ ახალი სიმძლავრეები.

მრეწველობის ახალი აღმავლობისათვის ბრძოლაში ჩვენ ვეყრდნობით სოციალისტური საზოგადოებრივი წყობილების უპირატესობებს, წყობილებისა, რომელმაც მილიონიანი მასები გაათავისუფლა ექსპლოატაციის ჩაგვრისაგან და გააღვიძა მათი შემოქმედებითი ინიციატივა.

პარტიის გენერალური ხაზის განხორციელების მეოხებით, ჩვენი ქვეყანა, წარსულში სუსტი და ჩამორჩენილი, ახლა მსოფლიოს ერთ-ერთი ყველაზე ძლიერი ინდუსტრიული ქვეყანაა. სოციალისტურ მრეწველობას აქვს უდიდესი საწარმოო ფონდები და ეყრდნობა კოლოსალურ ბუნებრივ სიმდიდრეს, რომელიც ჩვენი ხალხის განკარგულებაშია.

მაგრამ სსრ კავშირის მრეწველობის ყველაზე ძვირფასი კაპიტალია ჩვენი მუშებისა და სპეციალისტების შესანიშნავი კადრები. კომუნისტური პარტია, ასრულებს რა ვ. ი. ლენინისა და მისი საქმის განმგრძობი ი. ვ. სტალინის ანდერძს, მრავალი წლის მანძილზე მზრუნველობით ზრდიდა ამ კადრებს. ასეთი შესანიშნავი კადრებით ჩვენ შეგვიძლია გადავჭრათ და უეჭველად გადავჭრით ჩვენს წინაშე მდგომ ამოცანებს.

მრეწველობის ახალი მძლავრი აღმავლობის წარმატებით უზრუნველყოფის საწინდარია დიდი საბჭოთა ხალხის შრომისმოყვარეობა და შემოქმედებითი ნიჭი, მისი უსაზღვრო ერთგულება სამშობლოსადმი და კომუნიზმის აშენების საქმისადმი, აგრეთვე ნაკადი ხელმძღვანელობა ჩვენი სახელოვანი კომუნისტური პარტიისა, რომელიც შეიარაღებულია მარქსიზმ-ლენინიზმის უკვდავი მოძღვრებით და რომელსაც მტკიცე რწმენით მიჰყავს ჩვენი ხალხი წინ, კომუნიზმისაკენ.

(მქუხარე, ხანგრძლივი ტაში).

რედაქტორი ნ. ჯაში.

რედაქციის, გამომცემლობისა და სტამბის მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. ტელეფონები: რედაქტორის მოადგილეების — 3-63-03, 3-92-05, პასუხისმგებელი მდივნის — 3-08-67, სამდივნოსი — 3-06-88, ტელეფონები განყოფილებებისა: პარტიული ცხოვრების და მარქსისტულ-ლენინური თეორიის პროპაგანდის — 3-81-84, მრეწველობისა და ტრანსპორტის, ბრიგადა მიმოხილვის — 3-16-99, სოფლის მეურნეობის — 3-20-43, კულტურისა და ყოფაცხოვრების, ლიტერატურისა და ხელოვნების — 3-80-84, საბჭოთა მშენებლობის, კორესპონდენტთა ქსელისა და პარტბიუროსი — 3-57-61, ადგილობრივი და უცხოეთის ინფორმაციის — 3-80-83, წერილების — 3-73-24, განცხადებების მიღების — 3-51-81, გამომშვების—3-81-65, გამომცემლობის დირექტორის—3-65-41, სტამბის დირექტორის—3-77-70.

უე 03967

პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტი", ლენინის ქ. № 14.